

III

(Alte acte)

DECIZIA AUTORITĂȚII AELS DE SUPRAVEGHERE

NR. 34/10/COL

din 3 februarie 2010

de modificare pentru a șaptezeci și noua oară a normelor de procedură și de fond în domeniul ajutoarelor de stat, prin introducerea unui nou capitol referitor la aplicarea normelor privind ajutorul de stat în cazul dezvoltării rapide a rețelelor în bandă largăAUTORITATEA AELS DE SUPRAVEGHERE ⁽¹⁾,având în vedere Acordul privind Spațiul Economic European ⁽²⁾, în special articolele 61-63 și Protocolul 26,având în vedere Acordul între statele AELS privind instituirea unei Autorități de Supraveghere și a unei Curți de Justiție ⁽³⁾, în special articolul 24 și articolul 5 alineatul (2) litera (b),

întrucât:

În temeiul articolului 24 din Acordul privind Autoritatea de Supraveghere și Curtea de Justiție, Autoritatea pune în aplicare dispozițiile Acordului privind SEE în domeniul ajutoarelor de stat.

În temeiul articolului 5 alineatul (2) litera (b) din Acordul privind Autoritatea de Supraveghere și Curtea de Justiție, Autoritatea emite comunicări sau orientări privind aspectele tratate în Acordul privind SEE, în cazul în care acest acord sau Acordul privind Autoritatea de Supraveghere și Curtea de Justiție prevede în mod expres acest lucru sau în cazul în care Autoritatea îl consideră necesar.

Autoritatea a adoptat normele de procedură și de fond în domeniul ajutoarelor de stat la 19 ianuarie 1994 ⁽⁴⁾.⁽¹⁾ Denumită în continuare „Autoritatea”.⁽²⁾ Denumit în continuare „Acordul privind SEE”.⁽³⁾ Denumit în continuare „Acordul privind Autoritatea de Supraveghere și Curtea de Justiție”.⁽⁴⁾ Orientări privind aplicarea și interpretarea articolelor 61 și 62 din Acordul privind SEE și a articolului 1 din Protocolul 3 la Acordul privind Autoritatea de Supraveghere și Curtea de Justiție, adoptate și emise de Autoritate la 19 ianuarie 1994, publicate în *Jurnalul Oficial al Uniunii Europene* L 231, 3.9.1994, p. 1 și în Suplimentul SEE nr. 32, 3.9.1994, p. 1, astfel cum au fost modificate (denumite în continuare „Orientările privind ajutoarele de stat”). Versiunea actualizată a Orientărilor privind ajutoarele de stat este publicată pe site-ul web al Autorității: <http://www.eftasurv.int/state-aid/legal-framework/state-aid-guidelines>.La 30 septembrie 2009, Comisia Europeană (denumită în continuare Comisia) a publicat o Comunicare a Comisiei – Orientări comunitare pentru aplicarea normelor privind ajutorul de stat în cazul dezvoltării rapide a rețelelor în bandă largă ⁽⁵⁾.

Comunicarea Comisiei are relevanță și pentru Spațiul Economic European.

Aplicarea uniformă a normelor SEE privind ajutoarele de stat trebuie asigurată pe întreg teritoriul Spațiului Economic European.

În conformitate cu punctul II de la titlul „GENERAL” de la sfârșitul anexei XV la Acordul privind SEE, Autoritatea trebuie să adopte, după consultarea Comisiei, acte care corespund celor adoptate de Comisie.

Autoritatea a consultat Comisia și statele AELS prin scrisorile referitoare la acest subiect date la 22 ianuarie 2010 (Scrisorile nr. 543740, 543741 și 543742).

ADOPTĂ PREZENTA DECIZIE:

Articolul 1

Orientările privind ajutoarele de stat se modifică prin introducerea unui nou capitol referitor la aplicarea normelor privind ajutorul de stat în cazul dezvoltării rapide a rețelelor în bandă largă. Noul capitol este inclus în anexa la prezenta decizie.

⁽⁵⁾ JO C 235, 30.9.2009, p. 7.

Articolul 2

Numai versiunea în limba engleză este autentică.

Adoptată la Bruxelles, 3 februarie 2010.

Pentru Autoritatea AELS de Supraveghere

Per SANDERUD
Președinte

Kurt JÄGER
Membru al Colegiului

ANEXĂ

APLICAREA NORMELOR PRIVIND AJUTOARELE DE STAT ÎN CAZUL DEZVOLTĂRII RAPIDE A REȚELELOR ÎN BANDĂ LARGĂ ⁽¹⁾

1. INTRODUCERE

1. Conectivitatea în bandă largă reprezintă o componentă-cheie pentru dezvoltarea, adoptarea și utilizarea tehnologiilor informației și comunicațiilor (denumite în continuare TIC) în economie și societate. Importanța strategică a benzii largi se datorează capacității sale de a accelera contribuția acestor tehnologii la creștere și inovare în toate sectoarele economiei, precum și la coeziune socială și teritorială. În conformitate cu Strategia de la Lisabona și comunicările ulterioare ⁽²⁾ ale Comisiei Europene (denumite în continuare Comisia), Autoritatea susține de asemenea disponibilitatea pe scară largă a serviciilor în bandă largă pentru toți cetățenii europeni.
2. Trebuie reamintit că, în „Planul de acțiune privind ajutoarele de stat – Ajutoare de stat mai puține și mai bine direcționate: Foaie de parcurs pentru reforma ajutoarelor de stat în perioada 2005-2009” ⁽³⁾, Comisia a observat că măsurile de acordare a ajutoarelor de stat pot deveni, în anumite condiții, instrumente eficiente pentru îndeplinirea obiectivelor de interes comun. În special, ajutoarele de stat pot contribui la corectarea eșecurilor de piață, îmbunătățind astfel funcționarea eficientă a piețelor și sporind competitivitatea. În plus, în cazul în care piețele oferă rezultate performante, dar care sunt considerate nesatisfăcătoare din punct de vedere al politicii de coeziune, ajutoarele de stat pot fi utilizate pentru a obține rezultate de piață mai atractive și echitabile. În special, o intervenție bine orientată a statului în domeniul benzii largi poate contribui, în special, la reducerea „decalajului digital” ⁽⁴⁾, care separă zonele sau regiunile unei țări în care oferta de servicii în bandă largă este accesibilă ca preț și competitivă de cele în care nu există astfel de servicii.
3. În același timp, trebuie să se asigure că ajutoarele de stat nu îngreșesc inițiativa de piață în sectorul comunicațiilor în bandă largă. Dacă ajutoarele de stat pentru banda largă ar fi utilizate în zone în care operatorii de pe piață ar alege în mod normal să investească sau au investit deja, acesta ar putea afecta investițiile efectuate deja în condițiile pieței de către operatorii în bandă largă și ar putea descuraja în mod semnificativ operatorii de pe piață să investească, cu prioritate, în banda largă. În acest caz, ajutorul de stat pentru banda largă poate deveni contraproductiv pentru scopul urmărit. Obiectivul principal al controlului ajutoarelor de stat în domeniul comunicațiilor în bandă largă este de a se garanta că măsurile de ajutor de stat vor avea drept rezultat un nivel superior al acoperirii și penetrării benzii largi, sau realizarea acestora într-un ritm mai rapid decât ar fi fost posibil în absența ajutorului, și de a se asigura că efectele pozitive ale ajutorului sunt mai mari decât cele negative, în ceea ce privește denaturarea concurenței.
4. Trebuie reamintit faptul că, în domeniul telecomunicațiilor electronice, cadrul de reglementare se referă și la aspecte privind accesul în bandă largă ⁽⁵⁾. Astfel, în prezent, piețele de vânzare cu ridicata de bandă largă fac obiectul unei reglementări *ex ante* în toate statele membre ⁽⁶⁾. În această privință, au existat o serie de inițiative menite să abordeze noile provocări pe care rețelele de acces de generație următoare [denumite în continuare rețele NGA ⁽⁷⁾] le ridică din punct de vedere al reglementării, în special în ceea ce privește accesul ⁽⁸⁾.

⁽¹⁾ Acest capitol corespunde Comunicării Comisiei – Orientări comunitare pentru aplicarea normelor privind ajutorul de stat în cazul dezvoltării rapide a rețelelor în bandă largă (JO C 235, 30.9.2009, p. 7).

⁽²⁾ A se vedea, de exemplu „i2010 – O societate informațională europeană pentru creștere și ocuparea forței de muncă” [COM(2005) 229 final], 1 iunie 2005, „eEurope 2005: O societate informațională pentru toți” [COM(2002) 263 final], „Reducerea decalajelor de acces la conexiunea în bandă largă” [COM(2006) 129].

⁽³⁾ COM(2005) 107 final.

⁽⁴⁾ În ultimul deceniu, tehnologiile informației și comunicațiilor au devenit accesibile și convenabile ca preț pentru marele public. Termenul „decalaj digital” este utilizat, de obicei, pentru a desemna disparitățile între persoanele și comunitățile care beneficiază și cele care nu beneficiază de acces la tehnologiile informației. Deși există mai multe cauze ale acestui „decalaj digital”, cea mai importantă își are originea în lipsa unei infrastructuri adecvate în bandă largă. Din perspectivă regională, gradul de urbanizare este un factor important pentru accesul și utilizarea TIC. Astfel, penetrarea internetului rămâne mult mai scăzută în zonele slab populate de pe teritoriul Uniunii Europene.

⁽⁵⁾ A se vedea actul menționat la punctul 5cl din anexa XI la Acordul privind SEE [Directiva 2002/21/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 7 martie 2002 privind un cadru de reglementare comun pentru rețelele și serviciile de comunicații electronice (Directivă-cadru) (JO L 108, 24.4.2002, p. 33)], actul menționat la punctul 5ck din anexa XI la Acordul privind SEE [Directiva 2002/20/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 7 martie 2002 privind autorizarea rețelelor și serviciilor de comunicații electronice (Directiva privind autorizarea) (JO L 108, p. 24.4.2002, p. 21)] și actul menționat la punctul 5cj din anexa XI la Acordul privind SEE [Directiva 2002/19/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 7 martie 2002 privind accesul la rețelele de comunicații electronice și la infrastructura asociată, precum și interconectarea acestora (Directiva privind accesul) (JO L 108, 24.4.2002, p. 7)], astfel cum au fost adaptate la Acordul privind SEE prin Protocolul 1.

⁽⁶⁾ A se vedea decizia Autorității norvegiene pentru poștă și telecomunicații din 3 aprilie 2009 privind desemnarea întreprinderilor cu putere de piață semnificativă și impunerea unor obligații specifice pe piața accesului în bandă largă cu ridicata (piața 5); decizia Administrației pentru poștă și telecomunicații nr. 8/2008 din data de 18 aprilie 2008 privind desemnarea întreprinderilor cu putere de piață semnificativă și impunerea unor obligații pe piața a accesului în bandă largă cu ridicata din Islanda și decizia Oficiului pentru comunicații din 16 decembrie 2009 privind reglementări specifice sectorului pentru piața accesului în bandă largă cu ridicata din Liechtenstein.

⁽⁷⁾ În sensul prezentului document, rețelele NGA sunt rețele de acces prin cablu, care sunt formate integral sau parțial din elemente optice și care sunt capabile să asigure servicii de acces în bandă largă cu capacități sporite (de exemplu, o rată mai mare de transfer), în comparație cu cele furnizate prin rețelele existente, pe bază de cabluri de cupru (a se vedea, de asemenea, nota de subsol 58 de mai jos).

⁽⁸⁾ A se vedea proiectul de Recomandare a Comisiei privind accesul reglementat la rețelele de acces de generație următoare (NGA), disponibil la adresa: http://ec.europa.eu/information_society/policy/ecommm/doc/library/public_consult/nga/dr_recomm_nga.pdf și declarația Grupului autorităților europene de reglementare privind dezvoltarea accesului la NGA, ERG (08) 68, disponibilă la adresa: http://www.erg.eu.int/doc/publications/erg_08_68_statement_on_nga_development_081211.pdf.

5. Prezentul capitol rezumă politica Autorității de aplicare a normelor privind ajutoarele de stat, prevăzute de Acordul privind SEE, în cazul măsurilor care sprijină dezvoltarea rețelelor tradiționale în bandă largă, pe baza practicii decizionale existente a Comisiei (secțiunea 2), și abordează, de asemenea, mai multe aspecte referitoare la evaluarea măsurilor menite să încurajeze și să sprijine extinderea rapidă a rețelelor NGA (secțiunea 3).
6. Autoritatea va aplica orientările prezentate în acest capitol în cursul evaluării ajutoarelor de stat pentru banda largă, sporind, prin aceasta, securitatea juridică și transparența practicii sale decizionale.

2. POLITICA AUTORITĂȚII PRIVIND AJUTOARELE DE STAT PENTRU PROIECTE ÎN BANDĂ LARGĂ

2.1. Aplicarea normelor privind ajutoarele de stat

7. În practica sa decizională, Comisia s-a declarat favorabilă măsurilor de stat pentru dezvoltarea infrastructurii în bandă largă în zonele rurale și în zonele insuficient deservite, fiind, în același timp, mai critică la adresa măsurilor de ajutor în zone în care această infrastructură este deja prezentă și în care există condiții de concurență. În cazul în care intervenția statului de sprijinire a dezvoltării infrastructurii în bandă largă a îndeplinit condițiile referitoare la ajutoarele de stat menționate la articolul 107 alineatul (1) din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene (denumit în continuare TFUE), care corespunde articolului 61 alineatul (1) din Acordul privind SEE, compatibilitatea acesteia a fost evaluată până în prezent de către Comisie în temeiul articolului 107 alineatul (3) din TFUE, care corespunde articolului 61 alineatul (3) din Acordul privind SEE. Politica Comisiei în materie de ajutoare de stat privind măsurile de sprijinire a dezvoltării rețelelor în bandă largă este rezumată la secțiunile 2.2 și 2.3 de mai jos.

2.2. Articolul 61 alineatul (1) din Acordul privind SEE: prezența ajutorului

8. În conformitate cu articolul 61 alineatul (1) din Acordul privind SEE, „orice ajutor acordat de statele membre ale CE, de statele AELS sau din resurse de stat sub orice formă, care denaturează sau amenință să denatureze concurența prin favorizarea anumitor întreprinderi sau a producției anumitor bunuri, în măsura în care afectează schimbul între părțile contractante, este incompatibil cu funcționarea prezentului acord”. Prin urmare, pentru ca o măsură să fie considerată ajutor de stat, trebuie îndeplinite cumulativ următoarele condiții:
 - (a) măsura trebuie să fie acordată din resurse de stat;
 - (b) măsura trebuie să confere un avantaj economic unor întreprinderi;
 - (c) avantajul trebuie să fie selectiv și să denatureze sau să amenințe să denatureze concurența;
 - (d) măsura trebuie să afecteze schimburile comerciale în interiorul SEE.
9. Sprijinul acordat de autoritățile publice proiectelor în bandă largă presupune deseori prezența unui ajutor de stat în sensul articolului 61 alineatul (1) din Acordul privind SEE ⁽⁹⁾.
10. În primul rând, măsurile utilizează, de obicei, resurse de stat (de exemplu, statul sprijină proiecte în bandă largă prin subvenții, reduceri de impozite sau alte tipuri de condiții de finanțare preferențială) ⁽¹⁰⁾.
11. În al doilea rând, în ceea ce privește sprijinul acordat pentru o activitate economică, măsurile de stat care sprijină proiectele de dezvoltare a benzii largi se referă, de obicei, la exercitarea unei activități economice (precum construirea, operarea și asigurarea accesului la infrastructura în bandă largă, inclusiv instalații de interconectare și echipamente la sol, de exemplu tehnologii de transmisie fixe, terestre, radio, prin satelit sau o combinație de astfel de tehnologii). Cu toate acestea, în cazuri excepționale în care rețeaua astfel finanțată nu este utilizată în scopuri comerciale (de exemplu, rețeaua oferă acces în bandă largă doar site-urilor web, serviciilor și informațiilor fără caracter comercial) ⁽¹¹⁾, o astfel de intervenție de stat nu ar implica acordarea unui avantaj economic întreprinderilor și, prin urmare, nu ar constitui ajutor de stat în sensul articolului 61 alineatul (1) din Acordul privind SEE.

⁽⁹⁾ O listă a tuturor deciziilor Comisiei adoptate în temeiul normelor privind ajutoarele de stat în domeniul comunicațiilor în bandă largă este disponibilă la următoarea adresă: http://ec.europa.eu/competition/sectors/telecommunications/broadband_decisions.pdf.

⁽¹⁰⁾ A se vedea și secțiunea 2.2.1 de mai jos privind aplicarea principiului investitorului în economia de piață.

⁽¹¹⁾ A se vedea Decizia Comisiei din 30 mai 2007 în cazul NN 24/07 – Republica Cehă, Rețeaua wireless a municipiului Praga.

12. În al treilea rând, în ceea ce privește acordarea unui avantaj, ajutorul este de obicei acordat direct investitorilor în rețea ⁽¹²⁾, care, în majoritatea cazurilor, sunt selectați pe baza unei proceduri de licitație deschise ⁽¹³⁾. În timp ce o licitație asigură limitarea oricărui ajutor la suma minimă necesară pentru proiectul respectiv, sprijinul financiar ar putea permite ofertantului câștigător să desfășoare o activitate comercială în condiții care nu ar fi fost altfel disponibile pe piață. Între beneficiarii indirecti se pot număra operatori terți care obțin acces cu ridicata la infrastructura construită astfel, dar și utilizatori comerciali care obțin conectivitate în bandă largă în termeni și condiții care nu s-ar fi aplicat fără intervenția statului ⁽¹⁴⁾.
13. În al patrulea rând, în ceea ce privește criteriul selectivității, măsurile de stat care sprijină dezvoltarea rețelilor în bandă largă sunt selective prin natura lor, prin faptul că se adresează unor întreprinderi care sunt prezente doar în anumite regiuni sau segmente ale pieței globale a serviciilor de comunicații electronice. În plus, în ceea ce privește denaturarea concurenței, intervenția statului tinde să modifice condițiile existente pe piață, în sensul că anumite societăți vor prefera să se aboneze la serviciile prestate de furnizorii selectați, în loc să facă apel la soluțiile alternative existente în condiții de piață, care sunt, probabil, mai scumpe ⁽¹⁵⁾. Prin urmare, faptul că serviciile în bandă largă devin disponibile, fie la un preț normal, fie la un preț mai scăzut decât ar fi fost cazul, are ca efect denaturarea concurenței. În plus, sprijinul acordat de stat pentru banda largă poate reduce rentabilitatea și limita investițiile actorilor de pe piață care, în alte condiții, ar putea fi dispuși să investească în zona vizată sau în părți ale acesteia.
14. În cele din urmă, în măsura în care intervenția statului poate afecta furnizorii de servicii din alte state AELS, acestea are efecte și asupra comerțului, deoarece piețele serviciilor de comunicații electronice (inclusiv piețele de vânzare cu ridicata și cu amănuntul în bandă largă) sunt deschise concurenței între operatorii și furnizorii de servicii ⁽¹⁶⁾.

2.2.1. Absența ajutorului: aplicarea principiului investitorului în economia de piață

15. În cazul în care statul sprijină extinderea benzii largi prin participare la capital sau injecție de capital într-o societate care urmează să realizeze proiectul, este necesar să se evalueze dacă această investiție implică ajutor de stat. Din principiul tratamentului egal rezultă că sursele de capital pe care statul le pune, direct sau indirect, la dispoziția unei întreprinderi, în circumstanțe care corespund condițiilor de piață normale, nu pot fi considerate ajutoare de stat.
16. Atunci când participarea la capital sau aportul de capital al unui investitor public nu prezintă perspective suficiente de rentabilitate, chiar și pe termen lung, o astfel de intervenție trebuie considerată ajutor de stat în sensul articolului 61 alineatul (1) din Acordul privind SEE, iar compatibilitatea acestuia cu piața comună trebuie evaluată exclusiv pe baza criteriilor prevăzute de această dispoziție ⁽¹⁷⁾.
17. Comisia a examinat punerea în aplicare a principiului investitorului în economia de piață în domeniul benzii largi în cadrul deciziei sale privind orașul Amsterdam ⁽¹⁸⁾. După cum se subliniază în această decizie, conformitatea unei investiții publice cu termenii pieței trebuie să fie demonstrată în detaliu și în întregime, fie prin intermediul unei participări semnificative a investitorilor privați, fie prin existența unui plan de afaceri solid, care să prevadă o rentabilitate adecvată a investiției. În cazul în care la proiect participă investitori privați, condiția *sine qua non* este că aceștia trebuie să își asume riscurile comerciale aferente investiției în aceiași termeni și în aceleași condiții ca și investitorul public.

⁽¹²⁾ Termenul „investitori” se referă la întreprinderile și/sau operatorii rețelilor de comunicații electronice care investesc în construcția și dezvoltarea infrastructurii în bandă largă.

⁽¹³⁾ Comisia a aprobat un singur caz privind o măsură care nu implica o licitație deschisă, ci presupunea o schemă de credit fiscal menită să sprijine extinderea benzii largi în zone insuficient deservite din Ungaria, a se vedea Decizia N 398/05 – Ungaria, Facilitatea fiscală pentru dezvoltarea serviciilor de telecomunicații în bandă largă.

⁽¹⁴⁾ A se vedea, de exemplu, Decizia N 570/07 a Comisiei – Germania, Bandă largă în zonele rurale din Baden-Württemberg; Decizia N 157/06 a Comisiei – Regatul Unit, Proiectul digital pentru bandă largă în regiunea South Yorkshire; Decizia N 262/06 a Comisiei – Italia, Bandă largă în zona rurală din Toscana; Decizia N 201/06 a Comisiei – Grecia, Dezvoltarea accesului în bandă largă în regiunile insuficient deservite; și Decizia N 131/05 a Comisiei – Regatul Unit, Proiectul de bandă largă FibreSpeed în Țara Galilor. Utilizatorii rezidențiali, deși sunt, de asemenea, beneficiari ai unor astfel de măsuri, nu fac obiectul normelor privind ajutoarele de stat, deoarece nu sunt nici întreprinderi, nici operatori economici în sensul articolului 61 alineatul (1) din Acordul privind SEE.

⁽¹⁵⁾ A se vedea Decizia N 266/08 a Comisiei – Germania, Bandă largă în zonele rurale din Bavaria.

⁽¹⁶⁾ A se vedea Decizia N 237/08 a Comisiei – Germania, Sprijin pentru infrastructura în bandă largă în landul Niedersachsen.

⁽¹⁷⁾ Cauza C-303/88, Italia/Comisia, Rec., 1991, p. I-1433, punctele 20-22.

⁽¹⁸⁾ Decizia Comisiei din 11 decembrie 2007 în cazul C 53/2006 Citynet Amsterdam – Ajutor de stat acordat de către municipalitatea orașului Amsterdam, în vederea unei investiții într-o rețea de fibră optică de tip FTTH (fibre-to-the-home) (JO L 247, 16.9.2008, p. 27). Cazul privea construcția unei rețele de acces în bandă largă de tip FTTH („fibre-to-the-home”), la care urmau să se conecteze 37 000 de gospodării din Amsterdam, deservite deja de câteva rețele concurente în bandă largă. Municipalitatea din Amsterdam a decis să investească în partea pasivă a rețelei împreună cu doi investitori privați și cinci societăți pentru locuințe sociale. Infrastructura pasivă era deținută și gestionată de o entitate separată, ale cărei acțiuni erau deținute în proporție de o treime de municipalitatea din Amsterdam, o treime de doi alți investitori privați („ING Real Estate” și „Reggefiber”), ultima treime aflându-se în proprietatea societăților pentru locuințe sociale.

2.2.2. Absența ajutorului: compensații pentru obligația de serviciu public și criteriile Altmark

18. În unele cazuri, statele AELS pot considera că furnizarea unei rețele în bandă largă trebuie considerată drept un serviciu de interes economic general (denumit în continuare SIEG) în sensul articolului 59 alineatul (2) din Acordul privind SEE ⁽¹⁹⁾.
19. În conformitate cu jurisprudența Curții de Justiție, dacă sunt întrunite cele patru condiții principale (denumite de obicei criteriile Altmark), finanțarea de către stat a prestării unui SIEG poate să nu se încadreze în domeniul de aplicare al articolului 61 alineatul (1) din Acordul privind SEE ⁽²⁰⁾. Cele patru condiții sunt: (a) beneficiarului unui mecanism de finanțare de către stat a unui SIEG trebuie să i se încredințeze în mod oficial sarcina furnizării și prestării unui SIEG, ale cărui obligații trebuie să fie clar definite; (b) parametrii de calcul ai compensației trebuie să fie stabiliți în prealabil, în mod obiectiv și transparent, pentru a se evita situația în care această compensație conferă un avantaj economic care poate favoriza întreprinderea beneficiară în detrimentul întreprinderilor concurente; (c) compensația nu poate depăși valoarea necesară pentru acoperirea totală sau parțială a costurilor suportate în cadrul prestării SIEG, luând în considerare veniturile relevante și un profit rezonabil pentru îndeplinirea acestor obligații; și (d) dacă beneficiarul nu este selectat pe baza unei proceduri de achiziții publice, nivelul compensației necesare trebuie stabilit în funcție de o analiză a costurilor pe care o întreprindere bine administrată le-ar fi suportat, luând în considerare veniturile relevante și un profit rezonabil.
20. În două decizii ⁽²¹⁾ referitoare la măsuri luate de autorități regionale privind atribuirea unei concesiuni de serviciu public (subvenționat) ⁽²²⁾ unor operatori privați, în scopul dezvoltării de rețele în bandă largă de bază în regiuni insuficient deservite, Comisia a ajuns la concluzia că schemele de ajutor notificate erau conforme cu cele patru criterii Altmark și nu intrau, prin urmare, în sfera de aplicare a articolului 107 alineatul (1) din TFUE ⁽²³⁾. În special, în ambele cazuri, ofertantul câștigător a fost selectat în funcție de cel mai mic quantum al ajutorului solicitat, iar nivelul compensației acordate a fost stabilit în funcție de criterii prestabile și transparente. În plus, Comisia nu a descoperit indicii sau riscuri de supracompensare.
21. Pe de altă parte, Comisia a hotărât că noțiunea de SIEG și invocarea ulterioară a jurisprudenței Altmark nu poate fi acceptată în cazurile în care furnizorul nu are nici un mandat clar, nici obligația de a asigura acces în bandă largă și de a conecta toți locuitorii și toate întreprinderile din zonele insuficient deservite, dar este mai orientat către conectarea întreprinderilor ⁽²⁴⁾.
22. În plus, conform jurisprudenței, deși statele AELS dispun de o mare marjă de apreciere în a defini ceea ce consideră drept servicii de interes economic general, definiția unor astfel de servicii sau misiuni formulate de către un stat membru poate fi contestată de Autoritate în cazul unei erori evidente ⁽²⁵⁾. Cu alte cuvinte, cu toate că stabilirea naturii și a domeniului de aplicare a misiunii unui SIEG este de competența statelor AELS și face parte din puterile discreționare ale acestora, o astfel de competență nu este nelimitată și nici nu poate fi exercitată în mod arbitrar ⁽²⁶⁾. În special, pentru ca o activitate să fie considerată drept un SIEG, aceasta trebuie să prezinte caracteristici specifice

⁽¹⁹⁾ În conformitate cu jurisprudența, întreprinderilor cărora le-a fost încredințată prestarea serviciilor de interes economic general trebuie să fi fost investite cu această misiune printr-o decizie a unei autorități publice. În acest sens, un serviciu de interes economic general poate fi încredințat unui operator prin intermediul unei concesiuni de servicii publice; a se vedea cauzele conexe T-204/97 și T-270/97, EPAC/Comisia, Rec., 2000, p. II-2267, punctul 126 și T-17/02, Fred Olsen/Comisia, Rec., 2005, p. II-2031, punctele 186, 188-189.

⁽²⁰⁾ A se vedea cauza C-280/00, Altmark Trans GmbH și Regierungspräsidium Magdeburg/Nahverkehrsgesellschaft Altmark GmbH, denumită în continuare „hotărârea Altmark”.

⁽²¹⁾ A se vedea Decizia N 381/04 a Comisiei – Franța, *Projet de réseau de télécommunications haut débit des Pyrénées-Atlantiques*, și Decizia N 382/04 a Comisiei – Franța, *Mise en place d'une infrastructure haut débit sur le territoire de la région Limousin (DORSAL)*.

⁽²²⁾ Cu toate că în acest capitol se face referire la o „concesiune” de servicii publice, forma instrumentului contractual ales pentru încredințarea unei misiuni de serviciu public sau de SIEG poate să difere de la un stat AELS la altul. Cu toate acestea, instrumentul trebuie să precizeze cel puțin natura exactă, domeniul de aplicare și durata obligațiilor de serviciu public impuse și identitatea întreprinderilor în cauză, precum și costurile care trebuie suportate de întreprinderea în cauză.

⁽²³⁾ În special, având în vedere faptul că statele membre beneficiază de o marjă largă de decizie în definirea domeniului de aplicare a unui SIEG, Comisia a recunoscut în cele două decizii de mai sus că, în măsura în care asigurarea unei infrastructuri universale în bandă largă ar fi accesibilă tuturor celorlalți furnizori de rețea, ar remedia disfuncționalitățile pieței și ar asigura conectivitate pentru toți utilizatorii din regiunile în cauză, statul membru respectiv nu a comis o eroare evidentă considerând că furnizarea unui astfel de serviciu se încadra în sfera noțiunii de SIEG.

⁽²⁴⁾ A se vedea Decizia N 284/05 a Comisiei – Irlanda, Program regional privind banda largă: rețele din zonele metropolitane (Metropolitan Area Networks – MANs), fazele II și III, punctele 23, 37-40. În acest caz, Comisia a considerat că sprijinul acordat pentru dezvoltarea și operarea rețelelor din zonele metropolitane în mai multe orașe din Irlanda nu reprezenta o compensație pentru un SIEG, deoarece măsura notificată părea mai mult un parteneriat public-privat decât încredințarea unei sarcini și punerea în aplicare a unui SIEG. A se vedea, de asemenea, Decizia N 890/06 a Comisiei – Franța, *Aide du Sicoval pour un réseau de très haut débit*. În acest caz, Comisia a arătat că măsura notificată prevedea un sprijin pentru furnizarea de conectivitate în bandă largă doar pentru parcuri comerciale și organizații din sectorul public într-o zonă a orașului Toulouse, sectorul rezidențial fiind exclus. În plus, proiectul acoperea doar a parte a regiunii. Prin urmare, Comisia a constatat că acesta nu era un SIEG, deoarece măsura notificată nu urmărea să servească interesele cetățenilor, ci pe cele ale sectorului comercial.

⁽²⁵⁾ A se vedea cauza T-289/03, BUPA și alții/Comisia, Rep., 2008, p. II-741, punctul 165, și cauza T-106/95, FFSA și alții/Comisia, Rec., 1997, p. II-229, punctul 99. A se vedea și punctul 14 din Comunicarea Comisiei privind serviciile de interes general în Europa (JO C 17, 19.1.2001, p. 4).

⁽²⁶⁾ A se vedea cauza T-442/03, SIC/Comisia, Rep., 2008, p. II-1161, punctul 195; cauza T-289/03, BUPA și alții/Comisia, op.cit., punctul 166, și cauza T-17/02, Fred Olsen/Comisia, op.cit., punctul 216. Conform punctului 22 din Comunicarea Comisiei privind serviciile de interes general în Europa, „libertatea definirii [serviciilor de interes economic general] a statelor membre înseamnă că acestea sunt primele responsabile de definirea a ceea ce ele consideră a fi [astfel de] servicii [...] pe baza caracteristicilor specifice ale activităților. Această definiție poate fi limitată doar de un control pentru a verifica dacă nu există o eroare evidentă”.

în comparație cu alte activități economice obișnuite ⁽²⁷⁾. În această privință, Autoritatea va considera că, în zonele în care investitorii privați au alocat deja fonduri pentru infrastructura rețelelor în bandă largă (sau sunt în curs de extindere a infrastructurilor de rețea) și furnizează deja servicii competitive în bandă largă, cu o acoperire adecvată în bandă largă, introducerea în paralel a unei infrastructuri în bandă largă competitive și finanțate public nu trebuie să fie considerată drept un SIEG în sensul articolului 59 alineatul (2) din Acordul privind SEE ⁽²⁸⁾. Cu toate acestea, în cazul în care se poate demonstra că investitorii privați nu ar putea furniza, în viitorul apropiat ⁽²⁹⁾, acoperire adecvată în bandă largă tuturor cetățenilor sau utilizatorilor, o parte importantă a populației rămânând astfel neconectată, este posibil să se acorde compensație pentru obligația de serviciu public unei întreprinderi căreia i s-a încredințat operarea unui SIEG, dacă dispozițiile de la punctele 23-27 sunt îndeplinite. Ca o chestiune preliminară, trebuie subliniat faptul că argumentele prezentate la aceste puncte se bazează pe trăsăturile specifice sectorului de bandă largă și reflectă experiența Comisiei de până acum în acest domeniu. Astfel, condițiile stabilite la aceste puncte, deși nu sunt exhaustive, sunt semnificative pentru modul în care Autoritatea evaluează, de la caz la caz, dacă activitățile în cauză pot fi definite drept un SIEG și dacă finanțarea publică acordată în această privință respectă normele privind ajutoarele de stat prevăzute de Acordul privind SEE.

23. În ceea ce privește definirea domeniului de aplicare a misiunii unui SIEG în sensul asigurării dezvoltării pe scară largă a infrastructurii în bandă largă, statele AELS au obligația de a descrie motivele pentru care consideră că serviciul în cauză, datorită caracterului său specific, merită să fie considerat drept un SIEG și să fie diferențiat de alte activități economice ⁽³⁰⁾. Acestea trebuie să se asigure în continuare că misiunea de SIEG respectă anumite criterii minime comune fiecărei misiuni de SIEG și să demonstreze că aceste criterii sunt respectate în cazul respectiv.
24. Aceste criterii includ, cel puțin, (a) prezența unei decizii a autorității publice care încredințează operatorilor în cauză o misiune de SIEG și (b) caracterul universal și obligatoriu al misiunii respective. Astfel, atunci când evaluează dacă definirea unui SIEG pentru dezvoltarea benzii largi nu cauzează o eroare evidentă de apreciere, statele AELS trebuie să se asigure că infrastructura în bandă largă care urmează să fie dezvoltată furnizează conectivitate universală pentru toți utilizatorii dintr-o anumită zonă, deopotrivă pentru utilizatorii rezidențiali și comerciali. În plus, caracterul obligatoriu al misiunii de SIEG implică faptul că furnizorul rețelei care urmează să fie dezvoltată nu va putea să refuze accesul la infrastructură în mod discreționar și/sau discriminatoriu (deoarece, de exemplu, este posibil să nu fie profitabil din punct de vedere comercial să furnizeze servicii de acces într-o anumită zonă).
25. Luând în considerare stadiul de concurență la care s-a ajuns de la liberalizarea sectorului comunicațiilor electronice în SEE, în special concurența care există în prezent pe piața cu amănuntul de bandă largă, o rețea finanțată din fonduri publice înființată în contextul unui SIEG trebuie să fie disponibilă pentru toți operatorii interesați. Prin urmare, recunoașterea misiunii de SIEG pentru dezvoltarea benzii largi trebuie să se bazeze pe furnizarea unei infrastructuri cu acces pasiv, neutru ⁽³¹⁾ și deschis. O astfel de rețea trebuie să ofere solicitanților de acces toate formele posibile de acces la rețea și să permită concurența efectivă la nivelul pieței cu amănuntul, asigurând furnizarea de servicii accesibile ca preț și competitive pentru utilizatorii finali ⁽³²⁾. În consecință, misiunea de SIEG trebuie să vizeze exclusiv dezvoltarea unei rețele în bandă largă care să furnizeze conectivitate universală și asigurarea serviciilor de acces cu ridicata conexe, fără a include serviciile de comunicații cu amănuntul ⁽³³⁾. În cazul în care furnizorul misiunii de SIEG este, de asemenea, un operator în bandă largă integrat vertical, trebuie stabilite garanții adecvate, pentru a se evita orice conflict de interese, discriminare nejustificată și orice alt avantaj indirect ascuns ⁽³⁴⁾.

⁽²⁷⁾ Aceasta implică faptul că obiectivul de interes general urmărit de autoritățile publice nu poate fi doar acela de a dezvolta anumite activități economice sau anumite regiuni economice, astfel cum se prevede la articolul 61 alineatul (3) litera (c). A se vedea Decizia N 381/04 a Comisiei – Franța, *Projet de réseau de télécommunications haut débit des Pyrénées-Atlantiques*, punctul 53, și Decizia N 382/04 a Comisiei – Franța, *Mise en place d'une infrastructure haut débit sur le territoire de la région Limousin (DORSAL)*.

⁽²⁸⁾ În această privință, rețelele care urmează să fie luate în considerare pentru evaluarea necesității unui SIEG trebuie să aibă întotdeauna o structură comparabilă, și anume fie bandă largă de bază, fie rețele NGA.

⁽²⁹⁾ Expresia „în viitorul apropiat” trebuie înțeleasă ca făcând referire la o perioadă de trei ani. În această privință, eforturile în domeniul investițiilor planificate de investitorii privați trebuie să poată garanta că, în termen de trei ani, se vor face cel puțin progrese semnificative din punct de vedere al acoperirii, cu realizarea investițiilor planificate prevăzute într-un interval ulterior rezonabil (în funcție de caracteristicile specifice ale fiecărei zone și ale fiecărui proiect).

⁽³⁰⁾ În absența unor astfel de motive, nicio revizuire sumară de către Autoritate în baza atât a primei condiții Altmark, cât și a articolului 59 alineatul (2) din Acordul privind SEE cu privire la existența unei erori evidente a statului AELS în contextul puterii sale discreționare nu ar fi posibilă; cauza T-289/03, BUPA și alții/Comisia, op.cit., punctul 172.

⁽³¹⁾ O rețea trebuie să fie neutră din punct de vedere tehnologic și, astfel, să permită solicitanților de acces utilizarea oricărei tehnologii disponibile în vederea furnizării de servicii utilizatorilor finali. Cu toate că o astfel de cerință poate avea o aplicare limitată în ceea ce privește dezvoltarea infrastructurii unei rețele ADSL, situația poate fi diferită în ceea ce privește o rețea NGA, pe bază de fibră optică, în cazul căreia operatorii pot utiliza diferite tehnologii din domeniul fibrelor pentru a furniza servicii utilizatorilor finali (și anume, punct-la-punct sau G-PON).

⁽³²⁾ De exemplu, o rețea ADSL trebuie să furnizeze bitstream și acces necondiționat, în timp ce o rețea NGA pe bază de fibră optică trebuie să furnizeze cel puțin acces la fibra neagră, bitstream și, în cazul în care se dezvoltă o rețea FTTC, acces la subbucla locală.

⁽³³⁾ Această limitare se justifică prin faptul că, odată ce o rețea în bandă largă care furnizează conectivitate universală a fost dezvoltată, forțele pieței sunt, în mod normal, suficiente pentru a oferi servicii de comunicații pentru toți utilizatorii la prețuri competitive.

⁽³⁴⁾ Astfel de garanții pot include, în special, o obligație de separare contabilă, precum și înființarea unei entități distincte, din punct de vedere structural și juridic, de operatorul integrat vertical. O astfel de entitate trebuie să fie singura responsabilă de respectarea și îndeplinirea misiunii de SIEG care i-a fost încredințată.

26. Deoarece piața comunicațiilor electronice este pe deplin liberalizată, rezultă că un SIEG pentru dezvoltarea benzii largi nu se poate baza pe acordarea unui drept exclusiv sau special furnizorului SIEG în sensul articolului 59 alineatul (1) din Acordul privind SEE.
27. În conformitate cu misiunea sa de acoperire universală, un furnizor de SIEG poate avea nevoie să dezvolte o infrastructură de rețea nu numai în zonele care sunt neprofitabile, ci și în zonele profitabile în care, eventual, alți operatori și-au dezvoltat deja propria infrastructură de rețea sau intenționează să o facă în viitorul apropiat. Cu toate acestea, date fiind caracteristicile specifice ale sectorului benzii largi, în acest caz, orice compensație acordată trebuie să acopere doar costurile de extindere a infrastructurii în zonele neprofitabile⁽³⁵⁾. În cazul în care un SIEG pentru dezvoltarea unei rețele în bandă largă nu se bazează pe dezvoltarea unei infrastructuri publice, trebuie să se introducă o revizuire adecvată și mecanisme de recuperare, pentru a se evita ca furnizorul SIEG să obțină un avantaj necuvenit prin menținerea dreptului de proprietate asupra rețelei care a fost finanțată din fonduri publice, după încheierea concesiunii pentru SIEG. În cele din urmă, compensația pentru SIEG trebuie, în principiu, să se acorde prin intermediul unei licitații deschise, transparente, nediscriminatorii, care să solicite tuturor operatorilor candidați să definească în mod transparent zonele profitabile și cele neprofitabile, să estimeze veniturile preconizate și să solicite valoarea corespunzătoare a compensației pe care o consideră strict necesară, evitându-se astfel orice risc de supracompensare. O licitație organizată conform acestor principii trebuie să garanteze că cea de a patra condiție Altmark este îndeplinită (a se vedea punctul 19).
28. În cazul în care cele patru criterii prevăzute în hotărârea Altmark nu sunt îndeplinite, iar criteriile generale de aplicabilitate a articolului 61 alineatul (1) din Acordul privind SEE sunt îndeplinite, compensația pentru obligația de serviciu public pentru dezvoltarea unei infrastructuri în bandă largă va constitui ajutor de stat și va face obiectul articolelor 49, 59 și 61 din Acordul privind SEE și articolul 1 din partea I din Protocolul 3 la Acordul între statele AELS privind instituirea unei Autorități de Supraveghere și a unei Curți de Justiție (denumit în continuare Protocolul 3 la Acordul privind Autoritatea de Supraveghere și Curtea de Justiție). În acest caz, ajutorul de stat sub forma compensației pentru obligația de serviciu public acordată anumitor întreprinderi cărora le-a fost încredințată prestarea serviciilor de interes economic general (a se vedea punctele 23-27 de mai sus) ar putea fi considerat compatibil cu funcționarea Acordului privind SEE și scutit de obligația de notificare prevăzută la articolul 1 alineatul (3) din partea I din Protocolul 3 la Acordul privind Autoritatea de Supraveghere și Curtea de Justiție, dacă sunt respectate cerințele stabilite în actul menționat la punctul 1h din anexa XV la Acordul privind SEE [Decizia 2005/842/CE a Comisiei din 28 noiembrie 2005 privind aplicarea articolului 86 alineatul (2) din Tratatul CE la ajutorul de stat, sub forma compensației pentru obligația de serviciu public, acordat anumitor întreprinderi cărora le-a fost încredințată prestarea unui serviciu de interes economic general⁽³⁶⁾], astfel cum au fost adaptate la Acordul privind SEE prin Protocolul 1⁽³⁷⁾.

2.3. Compatibilitatea ajutorului în temeiul articolului 61 alineatul (3) din Acordul privind SEE

29. În cazul în care Comisia a constatat că o măsură notificată în sectorul benzii largi constituie ajutor în sensul articolului 107 alineatul (1) din TFUE, evaluarea compatibilității s-a bazat până în prezent direct pe articolul 107 alineatul (3) litera (c) din TFUE⁽³⁸⁾.
30. Zonele acoperite de un proiect de ajutor de stat în bandă largă pot fi de asemenea zone asistate în sensul articolului 61 alineatul (3) literele (a) și (c) și al capitolului privind ajutoarele de stat regionale pentru 2007-2013 din Liniile directoare ale Autorității privind ajutoarele de stat [denumit în continuare capitolul privind ajutoarele de stat regionale⁽³⁹⁾]. În acest caz, ajutorul pentru banda largă poate fi calificat, de asemenea, drept ajutor pentru investiția inițială în sensul capitolului privind ajutoarele de stat naționale cu destinație regională. Cu toate acestea, în multe dintre cazurile examinate până în prezent de către Comisie, au existat și alte zone vizate de măsurile notificate care nu erau „asistate” și, prin urmare, evaluarea Comisiei nu a putut fi efectuată în temeiul Orientărilor Comisiei privind ajutoarele de stat regionale⁽⁴⁰⁾.
31. În cazul în care o măsură intră sub incidența capitolului privind ajutoarele de stat regionale și se preconizează acordarea unui ajutor individual *ad hoc* unei singure societăți sau a unor ajutoare limitate la un singur domeniu de activitate, statului AELS îi revine sarcina de a dovedi că sunt îndeplinite condițiile din capitolul privind ajutoarele de

⁽³⁵⁾ Date fiind particularitățile fiecărui caz, statele AELS trebuie să conceapă metodologia cea mai adecvată pentru a se asigura că suma compensatorie acordată va acoperi doar costurile de îndeplinire a misiunii de SIEG în zonele neprofitabile. De exemplu, compensația acordată se poate baza pe o comparație între veniturile rezultate din exploatarea comercială a infrastructurii în zonele profitabile și veniturile rezultate din exploatarea comercială a infrastructurii în zonele neprofitabile. Orice profit suplimentar, respectiv profiturile care depășesc rentabilitatea medie a capitalului din sector pentru dezvoltarea unei anumite infrastructuri în bandă largă, poate fi alocat pentru finanțarea SIEG în zonele neprofitabile, restul făcând obiectul compensației financiare acordate.

⁽³⁶⁾ JO L 312, 29.11.2005, p. 67.

⁽³⁷⁾ A se vedea și capitolul privind ajutoarele de stat sub forma compensației pentru obligația de serviciu public din Orientările Autorității privind ajutoarele de stat, JO 109, 26.4.2007, p. 44 și Suplimentul SEE nr. 20, 26.4.2007, p. 1, disponibile și pe site-ul Autorității http://www.eftasurv.int/fieldsOfWork/fieldstateaid/state_aid_guidelines/partvi-stateaidintheformofpublicservicecompensation.pdf

⁽³⁸⁾ Trebuie reamintit că, în conformitate cu articolul 107 alineatul (3) litera (a) din TFUE, „ajutoarele destinate să favorizeze dezvoltarea economică a regiunilor în care nivelul de trai este anormal de scăzut sau în care există un grad de ocupare a forței de muncă extrem de scăzut” pot fi considerate, de asemenea, compatibile cu funcționarea Acordului privind SEE.

⁽³⁹⁾ JO L 54, 28.2.2008, p. 1 și Suplimentul SEE nr. 11, 28.2.2008, p. 1.

⁽⁴⁰⁾ Orientări privind ajutoarele de stat regionale pentru perioada 2007-2013 (JO C 54, 4.3.2006, p. 13). În plus, deși ajutorul acordat s-a limitat, în unele cazuri, la „zone asistate” și ar fi putut să se califice, de asemenea, ca ajutor pentru investiții inițiale în sensul orientărilor menționate mai sus, intensitatea ajutorului putea depăși adesea plafonul autorizat pentru ajutorul regional în astfel de regiuni.

stat regionale. Aceasta presupune, în special, că proiectul în cauză contribuie la o strategie de dezvoltare regională coerentă și că, ținând seama de natura și dimensiunea proiectului, nu vor rezulta denaturări inacceptabile ale concurenței.

2.3.1. *Testul comparativ și aplicarea acestuia la ajutorul pentru dezvoltarea rețelelor în bandă largă*

32. Atunci când evaluează dacă o măsură de ajutor poate fi considerată compatibilă cu funcționarea Acordului privind SEE, Autoritatea compară impactul pozitiv al măsurii de ajutor adoptate pentru atingerea unui obiectiv de interes comun cu efectele secundare potențial negative, precum denaturarea comerțului și a concurenței.
33. Atunci când aplică acest test, Autoritatea are în vedere următoarele aspecte:
- (a) Măsura de ajutor vizează un obiectiv bine definit de interes comun, adică măsura de ajutor propusă vizează remedierea unei disfuncționalități de piață sau un alt obiectiv? ⁽⁴¹⁾
- (b) Ajutorul este bine conceput pentru a îndeplini obiectivul de interes comun? În special:
- (i) Ajutorul de stat este un instrument corespunzător, adică există alte instrumente mai adecvate?
- (ii) Există un efect de stimulare, adică ajutorul determină o modificare a comportamentului întreprinderilor?
- (iii) Este măsura de ajutor proporțională, adică aceeași modificare de comportament ar putea fi obținută prin intermediul unui ajutor de o intensitate inferioară?
- (c) Denaturările concurenței și efectul asupra comerțului sunt limitate, astfel încât bilanțul general să fie pozitiv?
34. Etapele individuale ale testului comparativ în domeniul benzii largi sunt prezentate în detaliu în secțiunile 2.3.2 și 2.3.3.
- 2.3.2. *Obiectivul măsurii*
35. După cum s-a arătat în introducere, accesul generalizat și la prețuri convenabile la banda largă este deosebit de important, deoarece poate accelera contribuția acestor tehnologii la creștere și inovare în toate sectoarele economiei, precum și la coeziune socială și regională.
36. Caracteristicile economice ale furnizării de servicii în bandă largă sunt de asemenea natură încât piața nu va considera întotdeauna profitabil să investească în acest domeniu. Datorită aspectului economic al densității populației, în general, este mai rentabil să se extindă rețele în bandă largă în regiuni în care cererea potențială este mai mare și mai concentrată, adică în zonele dens populate. Deoarece costurile fixe ale investiției sunt ridicate, costurile unitare cresc puternic, pe măsură ce densitatea populației scade. Prin urmare, rețelele în bandă largă au tendința de a acoperi, în condiții de rentabilitate, doar o parte a populației. De asemenea, în unele zone, poate fi profitabil numai pentru un singur furnizor să dezvolte o rețea, nu pentru doi sau mai mulți.
37. Atunci când piața nu oferă o acoperire suficientă a serviciilor în bandă largă sau condițiile de acces nu sunt adecvate, ajutorul de stat poate fi util. În special, ajutorul de stat în sectorul benzii largi poate remedia o disfuncționalitate a pieței, și anume situațiile în care investitorii individuali de pe piață nu fac investiții, chiar dacă acest fapt ar fi eficient dintr-o perspectivă economică mai largă, de exemplu datorită efectelor colaterale pozitive. Pe de altă parte, ajutorul de stat pentru banda largă poate fi considerat un instrument pentru a realiza obiectivele de echitate, și anume ca modalitate de a îmbunătăți accesul la mijloace esențiale de comunicare și participare socială, precum și libertatea de expresie pentru toți actorii sociali, contribuind astfel la consolidarea coeziunii sociale și teritoriale.
38. Este utilă, încă de la început, introducerea unei distincții fundamentale între tipurile de zone care pot fi vizate, în funcție de nivelul conectivității în bandă largă deja existent. În mod constant, Comisia a făcut o distincție între zonele în care nu există sau este improbabil să se dezvolte o infrastructură în bandă largă în viitorul apropiat (zonele albe), zonele în care este prezent un singur operator în bandă largă (zonele gri) și zonele în care funcționează doi sau mai mulți furnizori de rețea în bandă largă (zonele negre) ⁽⁴²⁾.

⁽⁴¹⁾ A se vedea, de exemplu, Decizia N 508/08 a Comisiei – Regatul Unit, Furnizarea de servicii în bandă largă în Irlanda de Nord, Decizia N 201/06 a Comisiei – Grecia, Dezvoltarea accesului în bandă largă în zonele insuficient deservite, și Decizia N 118/06 a Comisiei – Letonia, Dezvoltarea rețelelor de comunicații în bandă largă în zonele rurale.

⁽⁴²⁾ A se vedea, de exemplu, Decizia N 201/06 a Comisiei – Grecia, Dezvoltarea accesului în bandă largă în regiunile insuficient deservite.

2.3.2.1. „Zonele albe”: promovarea obiectivelor de coeziune teritorială și dezvoltare economică

39. Autoritatea consideră că sprijinul acordat dezvoltării rețelelor în bandă largă în zonele rurale și insuficient deservite promovează obiectivele de coeziune teritorială, socială și economică și remediază disfuncționalitățile pieței. Rețelele în bandă largă tind să acopere în mod profitabil numai o parte a populației, astfel încât ajutorul de stat este necesar pentru a obține acoperire universală.
40. Autoritatea acceptă faptul că, prin acordarea de sprijin financiar pentru furnizarea de servicii în bandă largă în zone în care banda largă nu este disponibilă în prezent și în care nu există proiecte ale investitorilor privați de a extinde o astfel de infrastructură în viitorul apropiat, statele AELS urmăresc obiective autentice de coeziune și dezvoltare economică și, în consecință, este probabil ca intervenția lor să fie conformă interesului comun⁽⁴³⁾. Expresia „în viitorul apropiat” trebuie înțeleasă ca făcând referire la o perioadă de trei ani. În această privință, eforturile în domeniul investițiilor planificate de investitorii privați trebuie să poată garanta că, în termen de trei ani, se vor face cel puțin progrese semnificative din punct de vedere al acoperirii, cu realizarea investițiilor planificate prevăzute într-un interval ulterior rezonabil (în funcție de caracteristicile specifice fiecărui proiect și fiecărei zone). Este posibil ca autoritățile publice să solicite operatorilor privați de rețea prezentarea unui plan de afaceri, împreună cu un calendar detaliat al planului de dezvoltare, precum și dovada unei finanțări adecvate sau orice alt tip de dovadă care ar demonstra caracterul credibil și plauzibil al investiției planificate.

2.3.2.2. „Zonele negre”: nu este necesară intervenția statului

41. Atunci când într-o anumită zonă geografică există cel puțin doi furnizori de rețea în bandă largă, iar serviciile acestora sunt furnizate în condiții concurențiale (concurență pe bază de resurse), nu există disfuncționalități ale pieței. Prin urmare, intervenția statului are un potențial redus de a aduce beneficii suplimentare. Dimpotrivă, sprijinul acordat de stat pentru finanțarea construcției unei rețele suplimentare va conduce, în principiu, la o denaturare inacceptabilă a concurenței și la excluderea investitorilor privați. În consecință, în absența unei disfuncționalități a pieței clar demonstrate, Autoritatea nu va fi în favoarea măsurilor de finanțare a extinderii unei infrastructuri suplimentare în bandă largă într-o „zonă neagră”⁽⁴⁴⁾.

2.3.2.3. „Zonele gri”: nevoia unei evaluări mai detaliate

42. Existența unui operator de rețea într-o anumită zonă nu presupune neapărat inexistența unei disfuncționalități a pieței sau a unor probleme de coeziune. Condițiile de monopol pot afecta calitatea serviciilor sau prețul la care aceste servicii sunt oferite cetățenilor. Pe de altă parte, în zonele în care există un singur operator de rețea în bandă largă, subvențiile pentru construcția unei rețele alternative pot denatura, prin definiție, dinamica pieței. Prin urmare, sprijinul de stat pentru dezvoltarea rețelelor în bandă largă în zonele „gri” necesită o analiză mai detaliată și o evaluare atentă a compatibilității.
43. Chiar dacă în zona vizată de intervenția statului poate fi prezent un operator de rețea, anumite categorii de utilizatori ar putea, în continuare, să nu fie deservite în mod adecvat, în sensul în care unele servicii în bandă largă solicitate de aceștia nu sunt disponibile sau, în lipsa tarifelor reglementate pentru accesul cu ridicata, prețurile cu amănuntul nu sunt convenabile din punct de vedere financiar, în comparație cu serviciile similare oferite în zone sau regiuni mai competitive ale țării⁽⁴⁵⁾. Dacă, pe lângă aceasta, sunt doar perspective reduse de construire a unei infrastructuri alternative de către părți terțe, finanțarea acestora se poate dovedi o măsură adecvată. În acest fel ar fi remediată absența concurenței din domeniul infrastructurii și, în consecință, s-ar reduce neajunsurile apărute în urma poziției de monopol *de facto* a operatorului existent⁽⁴⁶⁾. Cu toate acestea, acordarea unui ajutor în aceste circumstanțe este condiționată de îndeplinirea mai multor cerințe de către statul AELS în cauză.

⁽⁴³⁾ A se vedea, de exemplu, Decizia N 118/06 a Comisiei – Letonia, Dezvoltarea rețelelor de comunicații în bandă largă în zonele rurale.

⁽⁴⁴⁾ A se vedea Decizia privind măsura C 35/05 (ex N 59/05) a Comisiei din 19 iulie 2006, pe care Țările de Jos intenționează să o pună în aplicare în cadrul dezvoltării unei infrastructuri în bandă largă în Appingedam (JO L 86, 27.3.2007, p. 1). Cazul presupunea dezvoltarea unei rețele pasive (și anume conducte și fibră optică) care urma să fie deținută de către municipalitate, în timp ce nivelul activ (și anume gestionarea și operarea rețelei) urma să fie atribuit prin licitație unui operator cu ridicata din sectorul privat, care ar fi trebuit să presteze servicii de acces cu ridicata altor furnizori de servicii. În decizia sa, Comisia a observat că piața olandeză de bandă largă era o piață în rapidă expansiune, în care furnizorii de servicii de comunicații electronice, inclusiv operatorii de cablu și furnizorii de servicii de internet, se aflau într-un proces de introducere a serviciilor în bandă largă de foarte mare capacitate fără sprijin din partea statului. Situația din Appingedam nu era diferită de cea din restul pieței olandeze de bandă largă. Atât operatorul tradițional de telefonie fixă, cât și un operator de cablu ofereau deja „servicii triple play” în Appingedam (telefonie, bandă largă și televiziune digitală/analogică) și ambii operatori aveau posibilitatea tehnică de a crește în continuare lărgimea de bandă a propriilor rețele.

⁽⁴⁵⁾ Astfel cum se menționează la punctul 4, trebuie reamintit faptul că, în prezent, accesul în bandă largă este reglementat *ex ante* în toate țările AELS.

⁽⁴⁶⁾ În Decizia sa N 131/05 – Regatul Unit, Proiectul de bandă largă FibreSpeed în Țara Galilor, Comisia a fost nevoită să evalueze dacă sprijinul financiar acordat de autoritățile galeze pentru construcția unei rețele de fibră optică deschise și neutre în privința operatorului între 14 parcuri de afaceri putea fi declarat compatibil, chiar dacă locațiile vizate erau deservite deja de operatorul tradițional de rețea, care furniza linii închiriate la preț reglementat. Comisia a constatat că liniile închiriate oferite de operatorul tradițional erau foarte scumpe, aproape inaccesibile pentru IMM-uri. Ca urmare a distanței față de liniile telefonice ale operatorului tradițional, parcurile de afaceri vizate nu puteau obține nici servicii ADSL simetrice cu viteză mai mare de 2 Mbps. În plus, operatorul tradițional nu permitea accesul părților terțe la conducte și fibra neagră. Prin urmare, prezența operatorului tradițional în zonele vizate nu putea garanta servicii convenabile de internet de mare viteză din punct de vedere financiar pentru IMM-uri. Nu exista perspectiva ca părți terțe să construiască o infrastructură alternativă pentru a furniza servicii de mare viteză parcurilor de afaceri în cauză. A se vedea, de asemenea, Decizia N 890/06 a Comisiei – Franța, *Aide du Sicoval pour un réseau de très haut débit* și Decizia N 284/05 a Comisiei – Irlanda, Program regional privind banda largă: rețele din zonele metropolitane (Metropolitan Area Networks – „MANs”), fazele II și III.

44. Prin urmare, Autoritatea poate declara compatibile, în anumite condiții, măsuri de ajutor de stat care vizează zone în care furnizarea infrastructurii în bandă largă este în continuare un monopol *de facto*, cu condiția (i) să nu existe servicii convenabile din punct de vedere financiar sau adecvate care să satisfacă necesitățile locuitorilor sau utilizatorilor comerciali și (ii) să nu existe măsuri care denaturează mai puțin concurența (inclusiv reglementări *ex ante*) pentru atingerea aceluiași obiective. Pentru a stabili aceste condiții, Autoritatea va evalua, în special, dacă:
- (a) condițiile generale ale pieței nu sunt adecvate, examinând, *inter alia*, nivelul prețurilor curente pentru banda largă, tipul de servicii oferite utilizatorilor finali (rezidențiali și comerciali) și condițiile aferente acestora;
 - (b) în lipsa reglementării *ex ante* impuse de o autoritate națională de reglementare (denumită în continuare „ANR”), accesul efectiv la rețea nu este oferit unor părți terțe sau dacă condițiile de acces nu stimulează concurența reală;
 - (c) există obstacole generale în calea accesului potențial al altor operatori de comunicații electronice; și dacă
 - (d) măsurile luate sau remediile impuse de autoritatea națională de reglementare sau autoritatea în materie de concurență competentă în ceea ce privește furnizorul de rețea existent nu au reușit să soluționeze aceste probleme.

2.3.3. Forma măsurii și necesitatea limitării cazurilor de denaturare a concurenței

45. Atunci când acoperirea cu servicii în bandă largă este considerată insuficientă, poate fi necesară intervenția statului. O primă întrebare care trebuie pusă este dacă ajutorul de stat este un instrument corespunzător de politică pentru soluționarea acestei probleme sau dacă există alte instrumente mai adecvate.
46. În această privință, Autoritatea a remarcat în deciziile sale precedente că, în timp ce reglementarea *ex ante* a facilitat în multe cazuri pătrunderea infrastructurii în bandă largă în zonele urbane și mai dens populate, acest instrument se poate dovedi insuficient pentru a permite furnizarea de servicii în bandă largă, în special în zonele insuficient deservite, în care profitabilitatea inerentă a investiției este scăzută ⁽⁴⁷⁾.
47. În același fel, măsurile orientate spre cerere care favorizează banda largă (cum ar fi cupoanele pentru utilizatorii finali), deși pot contribui pozitiv la pătrunderea benzii largi și trebuie încurajate ca o alternativă la alte măsuri publice sau ca o completare la acestea, nu pot rezolva întotdeauna lipsa serviciilor în bandă largă ⁽⁴⁸⁾. Prin urmare, în astfel de situații, se poate să nu existe nicio alternativă la alocarea de fonduri publice pentru a compensa lipsa conectivității în bandă largă.
48. În ceea ce privește efectul de stimulare al măsurii, trebuie să se verifice dacă investițiile în cauză în rețeaua în bandă largă nu ar fi fost efectuate în același interval în absența unui ajutor de stat.
49. În evaluarea caracterului proporțional al măsurilor notificate în „zonele albe” sau „gri”, absența oricăreia dintre condițiile următoare de la literele (a)-(h) ar necesita o evaluare aprofundată ⁽⁴⁹⁾ și, cel mai probabil, ar conduce la o concluzie negativă privind compatibilitatea ajutorului cu funcționarea Acordului privind SEE:
- (a) *Cartografiere detaliată și analiza acoperirii*: statele AELS trebuie să identifice în mod clar zonele geografice care vor fi vizate de măsura de sprijin în cauză. Prin efectuarea în paralel a unei analize a condițiilor concurențiale și a structurii care predomină într-o anumită zonă și consultarea cu toate părțile interesate afectate de măsură, statele AELS minimizează denaturarea concurenței cu furnizorii existenți și cu cei care au deja planuri de investiții în viitorul apropiat și permit acestor investitori să își planifice activitățile ⁽⁵⁰⁾. Pe lângă faptul că un exercițiu detaliat de cartografiere și de consultare exhaustivă asigură, în consecință, un grad înalt de transparență, acesta este și un instrument esențial pentru definirea existenței zonelor „albe”, „gri” și „negre” ⁽⁵¹⁾.

⁽⁴⁷⁾ A se vedea, de exemplu, Decizia N 473/07 a Comisiei – Italia, Conexiune în bandă largă pentru Alto Adige, Decizia N 570/07 a Comisiei – Germania, Bandă largă în zonele rurale din Baden-Württemberg, Decizia N 131/05 a Comisiei – Regatul Unit, Proiectul de bandă largă FibreSpeed în Țara Galilor, Decizia N 284/05 a Comisiei – Irlanda, Program regional privind banda largă: rețele din zonele metropolitane (Metropolitan Area Networks – „MANs”), fazele II și III, Decizia N 118/06 a Comisiei – Letonia, Dezvoltarea rețelilor de comunicații în bandă largă în zonele rurale și Decizia N 157/06 a Comisiei – Regatul Unit, Proiectul digital pentru bandă largă în regiunea South Yorkshire.

⁽⁴⁸⁾ A se vedea, de exemplu, Decizia N 222/06 a Comisiei – Italia, Ajutor pentru reducerea decalajului digital în Sardinia, Decizia N 398/05 a Comisiei – Ungaria, Facilitatea fiscală pentru dezvoltarea serviciilor de telecomunicații în bandă largă și Decizia N 264/06 a Comisiei – Italia, Bandă largă în zona rurală din Toscana.

⁽⁴⁹⁾ În mod normal, în cadrul procedurii prevăzute la articolul 1 alineatul (2) din partea I din Protocolul 3 la Acordul privind Autoritatea de Supraveghere și Curtea de Justiție.

⁽⁵⁰⁾ În cazul în care se poate demonstra că operatorii existenți nu au furnizat informații relevante autorității publice pentru exercițiul de cartografiere necesar, aceste autorități ar trebui să se bazeze exclusiv pe orice fel de informații care le-au fost puse la dispoziție.

⁽⁵¹⁾ A se vedea, de exemplu, Decizia N 201/06 a Comisiei – Grecia, Dezvoltarea accesului în bandă largă în regiunile insuficient deservite, Decizia N 264/06 a Comisiei – Italia, Bandă largă în zona rurală din Toscana, Decizia N 475/07 a Comisiei – Irlanda, Schema națională în materie de bandă largă („NBS”) și Decizia N 115/08 a Comisiei – Germania, Bandă largă în zonele rurale din Germania.

- (b) *Procedură de licitație deschisă*: metoda licitației deschise asigură transparență pentru toți investitorii care doresc să depună oferte în vederea realizării proiectului subvenționat. Tratatul egal și nediscriminatoriu al tuturor ofertanților este o condiție indispensabilă a unei licitații deschise. Licitația deschisă este o metodă de a minimiza avantajul potențial conferit de ajutorul de stat care reduce, în același timp, caracterul selectiv al ajutorului în măsura în care beneficiarul selectat nu este cunoscut în prealabil ⁽⁵²⁾.
- (c) *Oferta cea mai avantajoasă din punct de vedere economic*: în cadrul unei proceduri de licitație deschise, pentru a reduce valoarea ajutorului care urmează a fi acordat, în condiții de calitate similare, dacă nu identice, ofertantul care solicită cel mai mic quantum ar trebui, în principiu, să primească un punctaj mai avantajos la evaluarea generală a ofertei sale ⁽⁵³⁾. În acest mod, statul AELS poate transfera pieței sarcina de a stabili valoarea ajutorului efectiv necesar, reducând astfel asimetria informațiilor care, de cele mai multe ori, avantajează investitorii privați.
- (d) *Neutralitate tehnologică*: deoarece serviciile în bandă largă pot fi furnizate prin intermediul unei platforme de infrastructuri de rețea cu fir (xDSL, cablu), fără fir (Wi-Fi, WiMAX), satelit și tehnologii mobile, statele AELS nu trebuie să favorizeze o anumită tehnologie sau platformă de rețea, în afara cazului în care pot demonstra că există o justificare obiectivă pentru aceasta ⁽⁵⁴⁾. Ofertanții trebuie să aibă posibilitatea de a propune furnizarea serviciilor necesare în bandă largă, utilizând sau combinând orice tehnologie pe care o consideră adecvată.
- (e) *Utilizarea infrastructurii existente*: atunci când este posibil, statele AELS trebuie să încurajeze ofertanții să utilizeze infrastructura existentă disponibilă, pentru a evita duplicarea inutilă și ineficientă a resurselor. În scopul limitării impactului economic asupra operatorilor de rețea existenți, aceștia trebuie să aibă posibilitatea de a contribui cu propriile infrastructuri la un proiect notificat. În același timp, această condiție nu trebuie să favorizeze operatorii tradiționali existenți, în special în cazurile în care este posibil ca părțile terțe să nu beneficieze de acces la această infrastructură sau la echipamentele care sunt necesare pentru a concura cu un operator tradițional. De asemenea, în cazul „zonelor gri”, în care s-a arătat că dependența de operatorul tradițional constituie una dintre dimensiunile problemei, poate fi necesară crearea unui cadru concurențial mai larg, bazat pe resurse.
- (f) *Acces cu ridicata*: autorizarea accesului cu ridicata efectiv al părților terțe la o infrastructură în bandă largă subvenționată este o componentă obligatorie a oricărei măsuri de stat care finanțează construirea unei noi infrastructuri de acest tip. În special, accesul cu ridicata permite operatorilor terți să concureze cu ofertantul selectat (când acesta este prezent și la nivelul pieței cu amănuntul), consolidând astfel oferta și concurența în domeniile vizate de măsură, evitând în același timp crearea unor monopoli regionale de servicii. Accesul cu ridicata efectiv la infrastructura subvenționată trebuie asigurat pentru o perioadă de cel puțin 7 ani. Această cerință nu este condiționată de o analiză anterioară de piață în sensul articolului 7 din Directiva 2002/21/CE [Directiva-cadru ⁽⁵⁵⁾]. Cu toate acestea, dacă la sfârșitul perioadei de 7 ani operatorul infrastructurii în cauză este desemnat de ANR în temeiul cadrului de reglementare aplicabil ca având o putere de piață semnificativă (PPS) pe piața specifică respectivă ⁽⁵⁶⁾, obligația de acces trebuie extinsă în mod corespunzător.
- (g) *Exercițiu de comparare a prețurilor*: pentru a asigura accesul cu ridicata efectiv și a minimiza potențiala denaturare a concurenței, este esențial să se evite prețurile excesive cu ridicata sau, prin contrast, prețurile agresive sau reducerile de prețuri de către ofertantul selectat. Prețurile de acces cu ridicata trebuie să se bazeze pe prețurile medii cu ridicata publicate (reglementate) care predomină în alte zone comparabile, mai competitive din țară sau din SEE sau, în lipsa publicării unor astfel de prețuri, pe cele deja stabilite sau aprobate de către ANR pentru piețele și serviciile în cauză. Prin urmare, în cazurile în care există deja o reglementare *ex ante* (de exemplu, într-o zonă „gri”), prețurile cu ridicata pentru acces la o infrastructură subvenționată nu trebuie să fie mai mici decât prețurile de acces stabilite de către ANR pentru aceeași zonă. Compararea constituie o garanție importantă, deoarece permite statelor AELS să evite obligația de a stabili în prealabil prețuri detaliate de acces cu ridicata și cu amănuntul, dar oferă și certitudinea că ajutorul acordat va fi utilizat pentru a reproduce condiții de piață similare celor existente în alte piețe competitive de bandă largă. Criteriile de comparare trebuie să fie specificate în mod clar în caietul de sarcini.

⁽⁵²⁾ A se vedea, de exemplu, Decizia N 508/08 a Comisiei – Regatul Unit, Furnizarea de servicii în bandă largă în Irlanda de Nord, Decizia N 475/07 a Comisiei – Irlanda, Schema națională în materie de bandă largă („NBS”), Decizia N 157/06 a Comisiei – Regatul Unit, Proiectul digital pentru bandă largă în regiunea South Yorkshire.

⁽⁵³⁾ Pentru stabilirea ofertei celei mai avantajoase din punct de vedere economic, autoritatea de atribuire trebuie să specifice în prealabil ponderea relativă pe care o va atribui fiecăruia dintre criteriile (calitative) alese.

⁽⁵⁴⁾ Până în prezent, Comisia a acceptat doar într-un singur caz utilizarea justificată a unei anumite soluții tehnologice: a se vedea Decizia N 222/06 a Comisiei – Italia, Ajutor pentru reducerea decalajului digital în Sardinia. În acest caz, Comisia a considerat că, având în vedere circumstanțele specifice, și anume „topografia regiunii, absența rețelelor prin cablu și necesitatea maximizării beneficiilor ajutorului, utilizarea tehnologiei ADSL pare a fi cea mai adecvată pentru atingerea obiectivelor proiectului”, punctul 45.

⁽⁵⁵⁾ În plus, ori de câte ori statele AELS optează pentru un model de administrare în care infrastructura subvenționată în bandă largă oferă părților terțe doar servicii de acces cu ridicata, nu servicii cu amănuntul, posibilele denaturări ale concurenței sunt reduse și mai mult, deoarece un astfel de model de administrare contribuie la evitarea problemelor potențial complexe, generate de utilizarea prețurilor agresive și a formelor disimulate de discriminare în ceea ce privește accesul.

⁽⁵⁶⁾ În această privință, ANR trebuie să ia în considerare eventuala menținere a condițiilor specifice care au justificat inițial acordarea unui ajutor în favoarea operatorului infrastructurii în cauză.

- (h) *Mecanisme de recuperare pentru evitarea supracompensării*: pentru a se asigura că ofertantul selectat nu este supra-compensat în cazul în care cererea de bandă largă în zona vizată depășește previziunile, statele AELS trebuie să prevadă un mecanism de recuperare în contractul cu acesta⁽⁵⁷⁾. Existența unui astfel de mecanism poate contribui la reducerea *ex post* și retroactiv a cuantumului ajutorului care a fost considerat inițial necesar.

3. AJUTOARE DE STAT PENTRU REȚELELE NGA

3.1. Sprijinirea dezvoltării rapide a rețelelor NGA

50. În prezent, mai multe state AELS iau în considerare acordarea de sprijin pentru rețelele în bandă largă care pot asigura acces la viteze foarte mari și pot susține o multitudine de servicii digitale convergente avansate. În principal, aceste rețele NGA sunt pe bază de fibră optică sau de cabluri avansate modernizate, menite să înlocuiască în întregime sau în mare parte rețelele în bandă largă formate din cabluri de cupru sau rețelele de cablu actuale.
51. Rețelele NGA sunt rețele de acces formate integral sau parțial din elemente optice, care sunt capabile să asigure servicii de acces în bandă largă cu capacități sporite (cum ar fi o rată mai mare de transfer), în comparație cu cele furnizate prin rețelele existente, pe bază de cabluri de cupru⁽⁵⁸⁾.
52. În esență, rețelele NGA vor avea viteza și capacitatea de a furniza în viitor conținut de înaltă definiție, de a suporta aplicații la cerere mari consumatoare de bandă largă, precum și de a asigura întreprinderilor conexiuni simetrice în bandă largă la prețuri accesibile care, în general, sunt disponibile în prezent doar pentru întreprinderile mari. La nivel global, rețelele NGA au potențialul de a contribui la îmbunătățirea tuturor aspectelor legate de tehnologie și servicii în bandă largă.
53. Comisia a examinat deja unele notificări de ajutor de stat în favoarea extinderii rețelelor pe bază de fibră optică. Aceste cazuri presupuneau fie construcția unei rețele NGA regionale centrale („core”)⁽⁵⁹⁾, fie furnizarea de conectivitate la fibra optică pentru un număr limitat de utilizatori comerciali⁽⁶⁰⁾.
54. Ca în cazul extinderii rețelelor în bandă largă de bază de „primă generație”, autoritățile de stat, municipale și regionale își justifică sprijinul pentru o extindere rapidă a rețelelor de fibră optică pe criterii de evitare a unei disfuncționalități a pieței sau de asigurare a coeziunii sociale. Dacă, în ceea ce privește extinderea infrastructurii în bandă largă de bază, intervențiile statului au vizat, în practica decizională a Comisiei, în special comunitățile/zonile rurale (densitate scăzută, costuri de capital mari) sau zonele subdezvoltate economic (capacitate scăzută de plată a serviciilor), se consideră că, de această dată, caracteristicile economice ale modelului de rețele NGA sunt cele care descurajează dezvoltarea acestora nu doar în zonele slab populate, ci și în anumite zone urbane. În special, principalele obstacole în calea unei dezvoltări rapide și la scară largă a rețelelor NGA par a fi costurile și, într-o măsură mai redusă, densitatea populației⁽⁶¹⁾.
55. Astfel, autoritățile publice justifică intervenția directă prin faptul că zonele care sunt considerate neprofitabile de către operatorii de rețea vor beneficia, cu toate acestea, de efectele colaterale substanțiale pe care rețelele NGA le pot avea asupra economiei și nu vor fi afectate de un nou „decalaj NGA” digital. Prin urmare, statele AELS ar putea dori să încurajeze dezvoltarea rețelelor NGA în zone în care investițiile operatorilor de rețea în bandă largă existenți se pot lăsa așteptate timp de câțiva ani, ca urmare a nivelului scăzut de atractivitate financiară, în comparație cu unele zone urbane mari. În unele cazuri, statele AELS pot decide să investească ele însele sau să ofere sprijin financiar unor operatori privați pentru a obține conectivitate la rețeaua NGA sau pentru a obține conectivitate mai devreme decât se prevăzuse, în scopul stimulării cât mai rapide a ocupării forței de muncă și a altor oportunități economice.
56. Orice intervenție publică care vizează sprijinirea furnizării de rețele NGA sau accelerarea dezvoltării acestora trebuie să fie compatibilă cu normele privind ajutoarele de stat.

⁽⁵⁷⁾ În circumstanțe excepționale demonstrate în mod corespunzător de către statul AELS care a înaintat notificarea, stabilirea unui astfel de mecanism pentru ajutoare cu valoare foarte redusă sau pentru proiecte de dimensiuni reduse, de tip „one-off”, bazate doar pe principiile achizițiilor publice, poate impune autorităților care acordă ajutorul o sarcină disproporționată și, prin urmare, nu va fi solicitată de către Autoritate.

⁽⁵⁸⁾ În această fază a dezvoltării tehnologice și a pieței, nici rețelele prin satelit, nici cele mobile nu par a fi capabile să asigure servicii în bandă largă simetrice de foarte mare viteză, deși această situație se poate schimba în viitor, în special în ceea ce privește serviciile mobile (echipamentele de comunicații radio de generație următoare prevăzute de proiectul „Long Term Evolution” pot atinge, teoretic, dacă și când vor fi adoptate, rate maxime de 100 Mbps pentru legătura descendentă, respectiv 50 Mbps pentru legătură ascendentă).

⁽⁵⁹⁾ A se vedea Decizia N 157/06 a Comisiei – Regatul Unit, Proiectul digital pentru bandă largă în regiunea South Yorkshire și Decizia N 284/05 a Comisiei – Program regional privind banda largă: rețele din zonele metropolitane (Metropolitan Area Networks – „MANs”), fazele II și III.

⁽⁶⁰⁾ Până în prezent, sprijinul acordat de stat pentru extinderea unei rețele de „acces” de nouă generație pentru furnizarea de conectivitate prin fibră optică pentru sectorul rezidențial a fost aprobat doar în două cazuri (Appingedam și Amsterdam).

⁽⁶¹⁾ Operatorii de rețele în bandă largă au argumentat că extinderea unei rețele pe bază de fibră optică este în continuare o investiție foarte scumpă și riscantă, cu excepția lucrărilor de extindere din zonele dens populate sau pentru întreprinderi, unde operatorii beneficiază deja de o bază substanțială de clienți în bandă largă care pot migra către servicii de mai mare viteză. În unele cazuri, costul dezvoltării rețelelor NGA și pe bază de fibră optică este considerat a fi prea mare în comparație cu veniturile potențiale, astfel încât numărul furnizorilor privați care ar intra pe această piață este redus sau inexistent.

3.2. Tipuri de intervenție publică

57. Statele AELS pot interveni pe piață în măsuri diferite pentru a stimula sau accelera dezvoltarea rețelelor NGA. În această privință, considerațiile de la secțiunile 2.2.1 și 2.2.2 de mai sus (aplicarea principiului investitorului în economia de piață, compensația pentru obligația de serviciu public și criteriile Altmarm) se aplică, *mutatis mutandis*, în privința intervențiilor de stat în domeniul dezvoltării rețelelor NGA. În funcție de natura și efectele tipului de intervenție selectat, normele privind ajutoarele de stat pot prevedea o abordare analitică diferită.
58. În zonele în care se așteaptă implicarea investitorilor privați în extinderea viitoarelor rețele NGA, statele AELS pot decide să adopte un set de măsuri pentru a accelera ciclul investițional, încurajând astfel investitorii să își prezinte planurile de investiții. Aceste măsuri nu trebuie să implice în mod obligatoriu acordarea unui ajutor de stat în sensul articolului 61 alineatul (1) din Acordul privind SEE. Deoarece o mare parte din costurile aferente dezvoltării rețelelor de fibră optică este alocată lucrărilor civile (de exemplu, excavări, întindere de cabluri, cablare a locuințelor etc.), statele AELS pot decide, în conformitate cu cadrul SEE de reglementare în domeniul comunicațiilor electronice, de exemplu, să simplifice procesul de achiziție a drepturilor de trecere, să impună operatorilor de rețea să își coordoneze lucrările civile și/sau să folosească o parte a infrastructurii lor în comun ⁽⁶²⁾. În același spirit, statele AELS pot hotărî ca pentru orice construcție nouă (inclusiv rețele noi de apă, energie, transport sau canalizare) și/sau clădiri să fie instalată o conexiune prin fibră optică.
59. De asemenea, autoritățile publice pot decide să efectueze unele lucrări civile (cum ar fi excavări pe domeniul public, construcția conductelor) pentru a permite și accelera dezvoltarea propriilor elemente de rețea de către operatorii în cauză. Cu toate acestea, astfel de lucrări civile nu trebuie să favorizeze „o anumită industrie sau un anumit sector”, ci, în principiu, trebuie să fie accesibile tuturor utilizatorilor potențiali (și anume, servicii de electricitate, gaz, apă etc.), și nu doar operatorilor de comunicații electronice. Dacă aceste intervenții publice își propun să creeze condițiile prealabile necesare pentru desfășurarea propriei infrastructuri de către operatorii de utilități, fără discriminări în favoarea unui anumit sector sau a unei anumite societăți (în principal, prin scăderea costurilor de capital ale acestora), nu intră sub incidența articolului 61 alineatul (1) din Acordul privind SEE.
60. Autoritățile naționale de reglementare pot adopta, de asemenea, măsuri similare pentru a asigura accesul egal și nediscriminatoriu la stâlpi sau utilizarea în comun a conductelor aflate în proprietatea operatorilor de utilități sau de rețea existenți.
61. După cum arată practica decizională a Comisiei în domeniul benzii largi de bază, ajutoarele de stat pentru rețelele în bandă largă se acordă, în majoritatea cazurilor, de autorități locale sau regionale care intenționează fie să remedieze absența conectivității în bandă largă în regiune, fie să sporească competitivitatea acestora, prin creșterea gradului de acoperire a serviciilor în bandă largă existente și a conectivității rețelei. În scopul îndeplinirii acestor două obiective, autoritățile publice, până în prezent, au atribuit prin licitație construcția și administrarea unei infrastructuri publice în bandă largă sau au sprijinit financiar construcția unei rețele private în bandă largă ⁽⁶³⁾.
62. Dacă intervențiile publice constituie ajutor de stat în sensul articolului 61 alineatul (1) din Acordul privind SEE, acestea trebuie să fie notificate Autorității, care va analiza compatibilitatea acestora cu piața comună în conformitate cu principiile menționate la secțiunile 3.3 și 3.4 ⁽⁶⁴⁾.

3.3. Distincția între zonele albe, gri și negre în ceea ce privește rețelele NGA

63. După cum s-a menționat la punctul 38, compatibilitatea ajutoarelor de stat pentru dezvoltarea infrastructurii în bandă largă tradițională este evaluată prin referirea la distincția între zonele „albe”, „gri” și „negre”. Autoritatea consideră că această distincție se poate aplica și în cazul evaluării compatibilității ajutoarelor de stat pentru rețelele NGA cu articolul 61 alineatul (3) litera (c) din Acordul privind SEE, dar este necesară o definiție mai exactă, care să aibă în vedere caracteristicile specifice ale rețelelor NGA.

⁽⁶²⁾ Astfel de măsuri nu trebuie să vizeze în mod specific operatori de comunicații electronice, ci trebuie să se aplice nediscriminatoriu tuturor operatorilor din sectorul în cauză (inclusiv, de exemplu, altor operatori de utilități, cum ar fi societăți furnizoare de gaze, electricitate și/sau apă). Măsurile care s-ar aplica operatorilor de comunicații electronice pot constitui doar ajutor sectorial, acesta intrând sub incidența interdicției de la articolul 61 alineatul (1) din Acordul privind SEE.

⁽⁶³⁾ A se vedea, de exemplu, Decizia N 157/06 a Comisiei – Regatul Unit, Proiectul digital pentru bandă largă în regiunea South Yorkshire, Decizia N 201/06 a Comisiei – Grecia, Dezvoltarea accesului în bandă largă în regiunile insuficient deservite și Decizia N 131/05 a Comisiei – Regatul Unit, Proiectul de bandă largă FibreSpeed în Țara Galilor, Decizia N 284/05 a Comisiei – Irlanda, Program regional privind banda largă: rețele din zonele metropolitane (Metropolitan Area Networks – „MANs”), fazele II și III, Decizia N 381/04 a Comisiei – Franța, *Projet de réseau de télécommunications haut débit des Pyrénées-Atlantiques*, Decizia N 382/05 a Comisiei – Franța, *Mise en place d'une infrastructure haut débit sur le territoire de la région Limousin (DORSAL)*, Decizia N 57/05 a Comisiei – Regatul Unit, Sprijin inovator regional privind banda largă în Țara Galilor și Decizia N 14/08 a Comisiei – Regatul Unit, Banda largă în Scoția – Extinderea rețelelor în bandă largă.

⁽⁶⁴⁾ Aceasta nu aduce atingere eventualei aplicări a capitolului privind ajutoarele de stat regionale, astfel cum se menționează mai sus la punctul 31.

64. În această privință trebuie reținut că, pe termen lung, se preconizează o extindere mai mare a rețelelor NGA față de rețelele în bandă largă de bază. Deoarece rețelele NGA presupun o arhitectură diferită a rețelei, oferind servicii de o calitate superioară rețelelor actuale în bandă largă, dar și servicii care nu sunt suportate de către acestea, este posibil ca, în viitor, să apară diferențe importante între zonele acoperite și cele neacoperite de rețele NGA ⁽⁶⁵⁾.
65. În prezent, unele rețele în bandă largă de bază avansate [cum ar fi ADSL 2+ ⁽⁶⁶⁾] au capacitatea, până la o anumită limită, de a suporta unele tipuri de servicii în bandă largă care ar putea fi oferite, în viitorul apropiat, de rețelele NGA (precum servicii de bază „triple play”). Cu toate acestea, fără a aduce atingere impunerii unei reglementări *ex ante*, trebuie remarcat că este posibilă apariția unor produse sau servicii noi nesubstituibile atât din perspectiva cererii, cât și a ofertei, care vor necesita viteze în bandă largă peste limitele fizice superioare ale infrastructurii în bandă largă de bază.
66. Prin urmare, în scopul evaluării ajutorului de stat pentru rețelele NGA, se consideră că o zonă în care nu există astfel de rețele în prezent și nu sunt șanse ca acestea să fie construite de investitori privați și să devină complet operaționale în viitorul apropiat este o zonă „NGA albă” ⁽⁶⁷⁾. În această privință, expresia „în viitorul apropiat” corespunde unei perioade de trei ani ⁽⁶⁸⁾. Autoritățile publice trebuie să aibă dreptul de a interveni, în anumite condiții, pentru a soluționa probleme de coeziune socială, dezvoltare regională sau o disfuncționalitate a pieței, atunci când se poate demonstra că investitorii privați nu au nicio intenție de a dezvolta rețele NGA în următorii 3 ani. Eforturile în domeniul investițiilor planificate de investitorii privați trebuie să poată garanta că, în termen de trei ani, se vor face cel puțin progrese semnificative din punct de vedere al acoperirii, cu realizarea investițiilor planificate prevăzute într-un interval ulterior rezonabil (în funcție de caracteristicile specifice fiecărei zone și fiecărui proiect). Nu ar fi adecvat să se stabilească o perioadă mai lungă, deoarece există riscul afectării intereselor regiunilor insuficient deservite față de alte părți ale țării care sunt suficient deservite de rețele în bandă largă. Este posibil ca autoritățile publice să solicite operatorilor privați de rețea prezentarea unui plan de afaceri, împreună cu un calendar detaliat al planului de dezvoltare, precum și dovada unei finanțări adecvate sau orice alt tip de dovadă care ar demonstra caracterul credibil și plauzibil al investiției planificate.
67. Conform aceleiași reguli, o zonă va fi considerată zonă „NGA gri” în cazul în care o singură rețea NGA funcționează sau urmează să fie dezvoltată în următorii trei ani și nu există planuri ale unui operator de a dezvolta o altă rețea NGA în următorii trei ani ⁽⁶⁹⁾. Când se evaluează posibilitatea ca alți investitori să dezvolte rețele NGA suplimentare într-o anumită zonă, vor fi avute în vedere măsurile de reglementare sau legislative care pot favoriza astfel de inițiative (dispoziții privind accesul la conducte, utilizarea în comun a infrastructurii etc.).
68. Dacă într-o anumită zonă există sau se va dezvolta, în următorii trei ani, mai mult de o rețea NGA, aceasta trebuie considerată, în principiu, drept o zonă „NGA neagră” ⁽⁷⁰⁾.

3.4. Evaluarea compatibilității

69. Astfel cum s-a menționat la punctele 64 și 65, cu toate că rețelele NGA sunt mult mai avansate din punct de vedere calitativ decât rețelele tradiționale în bandă largă pe bază de cabluri de cupru, atunci când evaluează compatibilitatea unui ajutor de stat pentru dezvoltarea unei rețele NGA cu normele privind ajutoarele de stat, Autoritatea va examina, de asemenea, și efectele acestui ajutor asupra rețelelor în bandă largă existente, având în vedere gradul de substituire care pare să existe în prezent în ceea ce privește serviciile în bandă largă oferite atât prin rețelele în bandă largă, cât și prin rețelele NGA. În plus, atunci când evaluează compatibilitatea ajutorului de stat pentru rețelele NGA, Autoritatea aplică și testul comparativ (a se vedea punctul 33). În special, când evaluează caracterul proporțional al unei măsuri notificate, Autoritatea examinează dacă sunt îndeplinite condițiile prevăzute la punctul 49 (exercițiu detaliat de cartografiere și analiză a acoperirii, procedură de licitație deschisă, oferta cea mai avantajoasă din punct

⁽⁶⁵⁾ Dacă, în prezent, diferențele între o zonă unde există doar internet în bandă îngustă (dial-up) și o zonă deservită de bandă largă duc la concluzia că prima zonă este una „albă”, o zonă în care nu există infrastructură în bandă largă de generație următoare, dar în care s-ar putea să se aștepte o infrastructură de bază în bandă largă, trebuie să fie considerată, de asemenea, o zonă „albă”.

⁽⁶⁶⁾ ADSL 2+ extinde capacitatea rețelei ADSL de bază până la o lărgime de bandă maximă de 24 Mbps.

⁽⁶⁷⁾ O zonă NGA albă poate fi o zonă în care nu există o infrastructură în bandă largă de bază (zone albe tradiționale), dar și o zonă în care este prezent un singur furnizor de bandă largă de bază (zonă gri tradițională) sau sunt prezenți mai mulți furnizori de bandă largă de bază (o zonă neagră tradițională). Astfel cum s-a arătat la secțiunea 3.4, în aceste circumstanțe diferite, ajutorul de stat pentru dezvoltarea benzii largi trebuie să îndeplinească condiții diferite pentru a fi considerat compatibil.

⁽⁶⁸⁾ Această perioadă pare să corespundă unei perioade medii necesare pentru dezvoltarea unei rețele de acces de generație următoare care să acopere un oraș sau o metropolă. În această privință, un operator trebuie să poată demonstra că, în următorii 3 ani, va face investițiile în infrastructură necesare pentru a acoperi, până atunci, o parte importantă a teritoriului și a populației în cauză.

⁽⁶⁹⁾ O zonă NGA gri poate fi reprezentată de o zonă unde (a) nu există nicio infrastructură în bandă largă de bază pe lângă NGA; (b) precum și de o zonă în care sunt prezenți unul sau mai mulți furnizori de bandă largă de bază (care poate fi considerată o zonă gri tradițională gri sau neagră). Astfel cum s-a arătat la secțiunea 3.4, în aceste circumstanțe diferite, ajutorul de stat pentru dezvoltarea benzii largi trebuie să îndeplinească condiții diferite pentru a fi considerat compatibil.

⁽⁷⁰⁾ O zonă NGA neagră poate fi, de asemenea, o zonă în care există un singur furnizor (zonă gri tradițională) sau mai mulți furnizori de bandă largă (zonă neagră tradițională). După cum s-a arătat mai jos, ca urmare a acestor circumstanțe diferite, ajutorul de stat pentru dezvoltarea benzii largi trebuie să îndeplinească condiții diferite pentru a fi considerat compatibil.

de vedere economic, neutralitate tehnologică, utilizarea infrastructurii existente, acces deschis cu ridicata autorizat, exercițiu de comparare și mecanism de recuperare). Cu toate acestea, următoarele puncte sunt în mod special relevante în contextul evaluării rețelelor NGA.

3.4.1. „Zone NGA albe”: sprijin pentru dezvoltarea de rețele NGA în zone insuficient deservite

70. Ca în cazul serviciilor în bandă largă de bază și în funcție de un set de condiții care trebuie îndeplinite de statele AELS (a se vedea punctele 49 și 69), Autoritatea va considera ca fiind compatibile cu normele privind ajutoarele de stat prevăzute de Acordul privind SEE măsurile care sprijină dezvoltarea de rețele NGA în zone în care nu există în prezent infrastructură în bandă largă sau în care operatorii actuali în bandă largă consideră că dezvoltarea de rețele NGA nu este rentabilă.
71. În zonele NGA albe în care există deja o rețea în bandă largă de bază (zonă gri tradițională), statul AELS în cauză trebuie să justifice ajutorul acordat pentru rețelele NGA prin faptul că (i) serviciile în bandă largă furnizate prin acele rețele sunt insuficiente pentru a satisface necesitățile locuitorilor și utilizatorilor comerciali din zona în cauză (se iau în considerare, de asemenea, eventuale planuri de modernizare) și că (ii) nu există măsuri care denaturează mai puțin concurența (inclusiv reglementări *ex ante*) pentru atingerea obiectivelor propuse.

3.4.2. Zone NGA gri: necesitatea unei analize mai detaliate

72. În zonele în care un investitor privat a dezvoltat deja o rețea NGA sau urmează să dezvolte o astfel de rețea în următorii trei ani (a se vedea, de asemenea, punctul 66) și nu există planuri ale unui investitor privat de a dezvolta o a doua rețea NGA în următorii trei ani, Autoritatea va trebui să efectueze o analiză mai detaliată pentru a verifica dacă intervenția statului în aceste zone poate fi considerată compatibilă cu normele privind ajutoarele de stat. În realitate, intervenția statului în aceste zone riscă să excludă investitorii existenți și să denatureze concurența.
73. Autoritatea declară că un ajutor este compatibil dacă statele AELS sunt în măsură să demonstreze, în primul rând, că rețeaua NGA existentă sau planificată nu este sau nu va fi suficientă pentru a satisface necesitățile locuitorilor și utilizatorilor comerciali din zonele în cauză și, în al doilea rând, că nu există măsuri care denaturează mai puțin concurența (inclusiv reglementări *ex ante*) pentru atingerea obiectivelor propuse. În cursul evaluării sale detaliate, Autoritatea va stabili, în special, dacă:
- (a) condițiile generale ale pieței nu sunt adecvate, examinând, *inter alia*, nivelul prețurilor curente pentru banda largă NGA, tipul de servicii oferite utilizatorilor rezidențiali și comerciali și condițiile aferente acestora, precum și dacă există sau este posibil să apară o cerere de servicii noi care nu poate fi satisfăcută de rețeaua NGA existentă;
 - (b) în lipsa reglementării *ex ante* impuse de o ANR, accesul efectiv la rețea nu este oferit unor părți terțe sau dacă condițiile de acces nu stimulează concurența reală;
 - (c) există obstacole generale în calea accesului potențial al altor investitori în rețeaua NGA;
 - (d) rețeaua NGA existentă a fost construită în condiții de utilizare/acces privilegiat la conducte, care nu au fost accesibile sau utilizate în comun cu alți operatori de rețea;
 - (e) măsurile luate sau remediile impuse de autoritatea națională de reglementare sau autoritatea în materie de concurență competentă în ceea ce privește furnizorul de rețea existent nu au reușit să soluționeze aceste probleme.

3.4.3. Zone NGA negre: nu este necesară intervenția statului

74. În zonele în care există deja mai mult de o rețea NGA sau investitorii privați sunt în curs de a dezvolta o rețea NGA concurentă, Autoritatea consideră că sprijinul de stat pentru o rețea suplimentară concurentă, finanțată din fonduri publice, riscă să provoace denaturări grave ale concurenței, fiind incompatibil cu normele privind ajutoarele de stat.

3.4.4. Cazul specific al zonelor negre existente (bandă largă de bază): câteva garanții suplimentare

75. Autoritatea consideră că zonele negre tradiționale, și anume zonele în care serviciile existente în bandă largă sunt furnizate de infrastructuri în bandă largă concurente (xDSL și rețele de cablu), sunt zone în care operatorii de rețea existenți ar trebui să își modernizeze rețelele tradiționale în bandă largă, transformându-le în rețele NGA foarte rapide, către care își pot transfera clienții existenți. În astfel de zone, nicio intervenție suplimentară a statului nu ar trebui, în principiu, să fie necesară.

76. Cu toate acestea, un stat AELS poate respinge un astfel de argument, evidențiind faptul că operatorii existenți în bandă largă de bază nu au intenția de a face investiții în rețele NGA în următorii trei ani, și demonstrând, de exemplu, că modelul tradițional al investițiilor făcute de investitorii existenți în ultimii ani pentru modernizarea infrastructurii în bandă largă, în scopul asigurării de viteze superioare, ca răspuns la cererile utilizatorilor, a fost nesatisfăcător. În astfel de cazuri, sprijinul de stat pentru dezvoltarea de rețele NGA va fi supus analizei detaliate de la punctul 73 și va depinde de îndeplinirea unui set de condiții examinate mai detaliat la secțiunea 3.4.5.

3.4.5. Forma măsurii și necesitatea limitării cazurilor de denaturare a concurenței

77. Ca și în cazul politicii urmate în ceea ce privește dezvoltarea infrastructurii în bandă largă de bază, ajutoarele de stat în favoarea dezvoltării unei rețele NGA pot constitui un instrument adecvat și justificat, cu condiția respectării mai multor condiții fundamentale. Cu excepția zonelor NGA albe, care sunt zone albe și în ceea ce privește banda largă de bază (unde nu sunt necesare cerințe suplimentare), Autoritatea consideră că, pe lângă garanțiile descrise la secțiunea 2.3.3, în special la punctul 49 (exercițiu detaliat de cartografiere și analiză a acoperirii, procedură de licitație deschisă, oferta cea mai avantajoasă din punct de vedere economic, neutralitate tehnologică, utilizarea infrastructurii existente, acces deschis cu ridicata autorizat, exercițiu de comparare și mecanism de recuperare), este necesară, de asemenea, îndeplinirea următoarelor condiții:

- În schimbul sprijinului de stat, beneficiarul trebuie să furnizeze părților terțe acces cu ridicata efectiv timp de cel puțin șapte ani. Obligația de acces impusă trebuie să includă, în special, dreptul de utilizare al conductelor sau al cutiilor exterioare pentru echipament, pentru a permite astfel părților terțe să aibă acces și la infrastructura pasivă, nu doar la cea activă. Această dispoziție nu aduce atingere obligațiilor de reglementare similare care pot fi impuse de ANR pe piața specifică în cauză pentru a încuraja concurența efectivă sau măsurilor adoptate după expirarea perioadei respective ⁽⁷¹⁾. O obligație de „acces deschis” este cu atât mai importantă în ceea ce privește substituirea temporară între serviciile oferite de operatorii existenți de rețele ADSL și cele oferite de viitorii operatori de rețele NGA. O obligație de acces deschis va asigura posibilitatea ca operatorii ADSL să își transfere clienții către o rețea NGA, imediat ce rețeaua subvenționată începe să funcționeze, putând astfel să își planifice investițiile viitoare fără a suferi vreun handicap competitiv real.
- În plus, atunci când stabilesc condițiile pentru accesul cu ridicata la rețea, statele AELS trebuie să consulte autoritățile naționale de reglementare relevante. Se așteaptă ca, în viitor, autoritățile naționale de reglementare să continue fie să reglementeze *ex ante*, fie să monitorizeze îndeaproape condițiile concurențiale ale pieței generale de bandă largă și să impună, acolo unde este cazul, remediile necesare prevăzute de cadrul de reglementare aplicabil. Astfel, atunci când solicită aprobarea sau stabilirea de către ANR a condițiilor de acces în conformitate cu normele aplicabile în SEE, statele AELS se vor asigura că în toate piețele de bandă largă identificate de autoritățile naționale de reglementare în cauză se aplică condiții de acces dacă nu uniforme, cel puțin foarte asemănătoare.
- În plus, oricare ar fi tipul arhitecturii rețelei NGA care va beneficia de ajutor de stat, aceasta trebuie să susțină accesul efectiv și necondiționat și să furnizeze toate tipurile de acces la rețea pe care l-ar putea dori operatorii (inclusiv, dar nu numai, acces la conducte, fibre și bitstream). În această privință, trebuie remarcat faptul că arhitectura cu „fibre multiple” permite solicitanților de acces independență deplină în furnizarea de acces în bandă largă de mare viteză, facilitând, prin urmare, concurența durabilă pe termen lung. În plus, dezvoltarea de rețele NGA pe bază de linii de fibre multiple susține atât topologia „punct-la-punct”, cât și cea „punct-la-multipunct” și, prin urmare, este neutră din punct de vedere tehnologic.

4. DISPOZIȚII FINALE

78. Prezentul capitol se va aplica începând cu ziua următoare datei adoptării.
79. Autoritatea va reexamina prezentul capitol în conformitate cu modificările ulterioare ale documentului corespunzător, Comunicarea Comisiei – Orientări comunitare pentru aplicarea normelor privind ajutorul de stat în cazul dezvoltării rapide a rețelelor în bandă largă, de către Comisie.

⁽⁷¹⁾ În această privință, trebuie să se ia în considerare eventuala menținere a condițiilor specifice de piață care au justificat inițial acordarea unui ajutor pentru infrastructura în cauză.